

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra romanistiky

**ŠPANĚLSKO-ČESKÝ SLOVNÍK
AMERIKANISMŮ:**

VYBRANÁ SLOVESA A DALŠÍ HESLA (DA)

SPANISH-CZECH DICTIONARY OF AMERICANISMS:

SELECTED VERBS AND OTHER KEYWORDS (DA)

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor: Romana Ježová

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Olomouc, 2015

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením prof., PhDr. Jiřího Černého, CSc. a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci .....

Podpis: .....

Ráda bych touto cestou poděkovala panu prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc. za obrovskou trpělivost, laskavý a příjemný přístup i cenné rady, které mi v průběhu psaní uděloval. Dále bych chtěla poděkovat přátelům a rodině za pomoc při řešení nejrůznějších lingvistických problémů.

ÍNDICE

1. Introducción.....	6
2. Lista de abreviaturas.....	7
Países:.....	7
Lenguas indígenas:.....	8
Otras abreviaturas:	8
3. Diccionario español-checo de americanismos.....	10
Comer(se).....	10
Fregar(se)	13
Fumar(se)	13
Parar(se)	14
Pasar(se).....	16
Parchar(se) – Parcho	19
Parecer.....	19
Pedir – Pedorra.....	21
Pegamosco – Pegasola	22
Pegue – Peinetón	24
Pelapalo – Pelazón	26
Pensar	28
Pepa – Peperechero	28
Perder(se)	30
Perilla – Perrón.....	30
Petaca – Petaquear(se).....	31
Picapleitero – Picar(se)	32
Pico – Picolé.....	34
Pinino – Pinocho	35
Pintamonos – Pintero	35
Pinzan – Piñuelo.....	36
4. Comentario	38
4.1. Estructura de entrada.....	38
4.2. Las fuentes usadas.....	42
4.3. Dificultades, dudas y problemas de traducción.....	43
4.3.1. Fauna y flora.....	44

4.3.2. Juegos	45
4.3.3. Comida y bebida.....	45
4.3.4. Peleas de gallo	46
4.3.5. Interjecciones, refranes o dichos	46
4.3.6. Herramientas e instrumentos musicales	47
5. Conclusión.....	49
6. Resumen	51
Shrnutí.....	51
7. Bibliografía.....	52
Recursos primarios:	52
Recursos secundarios:	52
Recursos de Internet:	52
8. Anotación	53

1. INTRODUCCIÓN

El objetivo de esta tesina es la creación de una parte del *Diccionario español-checo de americanismos* el cual es un proyecto del profesor Jiří Černý. Lo que se intenta lograr es una traducción al checo más apropiada y cercana de una selección de verbos elegidos y otros lemas del vocabulario americano, es decir, palabras, frases o expresiones usadas en la América Latina. Se trata de una traducción al checo del diccionario monolingüe español – el *Diccionario de americanismos*.¹ La tesina se centra en la traducción de los verbos comer(se), fregar(se), fumar(se), parar(se) etc. y otros lemas.

El trabajo está dividido en tres partes. En primer lugar, hay una lista de las abreviaturas y de los símbolos usados en la tesina para que el lector pueda orientarse a través del texto y para facilitar el trabajo con el diccionario.

En segundo lugar, ocupando la mayor parte del trabajo, se presenta la parte práctica. Es decir, la traducción de los verbos y otros lemas. En concreto se traducen los verbos: comer(se), fregar(se), fumar(se), parar(se), pasar(se), parchar(se), parecer, pedir, pegar(se), peinar(se), pelar(se), pensar, pepenar(se), perder(se), petaquear(se), picar(se) y pintar(se). Además se añaden otros lemas, quedándose la parte práctica dividida en los siguientes grupos: comer(se), fregar(se), fumar(se), parar(se), pasar(se), parchar(se) – parcho, parecer, pedir – pedorra, pegamosco – pegasola, pegue – peinetón, pelapalo – pelazón, pensar, pepa – peperechero, perder(se), perrilla – perrón, petaca – petaquear(se), picapleitero – picar(se), pico – picolé, pinino – pinocho, pintamonos – pintero, pinzan – piñoneo.

Como ya se ha mencionado antes, la mayoría de la tesina está centrada en los verbos, empezando con el verbo comer(se) el cual es uno de los más extensos. El resto del trabajo se ocupa por los lemas en forma de nombres, adjetivos o adverbios.

La tercera parte se dedica al dicho comentario de la traducción. En esta parte se comentan los métodos usados durante el proceso de la traducción, las fuentes usadas al crear una entrada y sobre todo los problemas y dificultades que se han presentado durante el proceso, por ejemplo, el problema que se ha tenido que afrontar ha sido la traducción de los lemas de la comida, fauna, flora, interjecciones o juegos.

---

¹ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de Americanismos*, Lima, 2010.

2. LISTA DE ABREVIATURAS

PAÍSES:

Am	Amerika (země mluvící španělsky)
Arg	Argentina
Bol	Bolívie
Dom	Dominikánská Republika
Ekv	Ekvádor
Guat	Guatemala
Hond	Honduras
Chil	Chile
Kol	Kolumbie
Kost	Kostarika
Kub	Kuba
Mex	Mexiko
Nik	Nikaragua
Pan	Panama
Par	Paraguay
Per	Peru
Portor	Portoriko
Salv	Salvador
Urug	Uruguay
US	USA
Ven	Venezuela

LENGUAS INDÍGENAS:

guar.	guaraní
map.	mapuče, araukánština
nah.	nahuatl

OTRAS ABREVIATURAS:

←	z jazyka, odvozeno od
■ Syn.:	synonyma
▶	encyklopedické vysvětlení
^{1,2} atd.	různé významy jedné fráze
adj.	adjektivum
adj/subst.	adjektivum i substantivum
adv.	adverbium
angl.	anglický
citosl.	citoslovce
eufem.	eufemismus
f.	femeninum, rod ženský
hanl.	hanlivě
intr.	intransitivní sloveso
již	jižní
jv	jihovýchodní
jz	jihozápadní
lid.	lidový
m.	masculinum, rod mužský
m/f.	masculinum i femeninum
málo užív.	málo užívané

pl.	množné číslo
přenes.	přeneseně
sev	severní
stř	střední
sv	severovýchodní
sz	severozápadní
tr.	tranzitivní sloveso
tr/zvrat.	tranzitivní i zvrtné sloveso
venk.	venkovský
vulg.	vulgární
vých	východní
záp	západní
zvrat.	zvrtné sloveso

3. DICCIONARIO ESPAÑOL-CHECO DE AMERICANISMOS

COMER(SE)

comer(se), tr/intr/zvrat. (1) tr., vulg. (Kub, Dom, Kol, střVen, Bol, Par, Arg, Ekv, Urug): souložit; (2) tr/zvrat., lid. (Per, Chil, Bol, Par, Arg): vyspat se s někým; (3) tr. (Kub, Dom, Portor): vyspat se se ženou a pak ji opustit; ► zejména s pannou; (4) intr. (Kost, Kol, Ven): posvačit; ► mezi 17. - 19. hodinou; (5) (Kol): ilegálně obchodovat; (6) tr. (Ven, Arg, Urug): přejít bez povšimnutí; (7) tr/zvrat., lid. (Hond, Salv, Nik, Kost): kritizovat někoho; ► obzvláště v nepřítomnosti dané osoby; (8) (Ekv): úmyslně a promyšleně zabít; ► aby se pachatel vyhl trestu; (9) tr., lid. (Kub): urazit; (10) **comé acá**, lid. (szArg): ani náhodou!; na to zapomeň!; ► vyj. odmítnutí žádosti; (11) **y a mí que me coma mucho** (Guat): a co já?, a já jsem snad vzduch?; ► používá se, pokud se chceme domoci výhod, které byly nabídnuty jiným osobám a nám ne; (12) **comérsela**¹, lid. (Chil, Arg, Urug): syslit, nepřihrávat, předvádět se; ► ve fotbale: o hráči, který nepřihrává míč, aby se předvedl; (13) **comérsela**² (Arg, Urug): sežrat to i s navijákem; (14) **comérsela**³ (Ven): překonat těžkou a choulostivou situaci; (15) **comérsela**⁴ (Kub, Ven): viz: *devorársela*; (16) **~le**, lid. (Kost): věřit někomu každé slovo, bezmezně věřit; (17) **come cuando hay**, lid., hanl. (Nik, Kost): podvraták; ► o psovi; (18) **comiendo tierra**, adj. (Kub): bídný, chudák; ► o osobě, která se nachází v nejisté a choulostivé ekonomické situaci; (19) **~ gordo**, lid. (Salv): mít se jako prase v žitě, být na tom dobře; ► po finanční stránce; (20) **no ~se de nada**, argot (Kol): ničemu nevěřit; (21) **no ~le a nadie**, argot (Kol): nemít z nikoho strach; (DA).

boca, f. (1) **comer a dos ~s**, lid. (Portor): přecpat se; (DA).

cachete, m. (1) **comer a dos ~es**, lid. (Per): zabít dvě mouchy jednou ranou; ► vytěžít dvakrát zisk z jedné situace; (DA).

agalla, f. (1) **comer ~s**, lid. (Portor): vodit za nos, tahat za fusekli, střílet si, dělat si z někoho legraci; (DA).

ají, m. (1) **comer ~ chombo** (Pan): viz: *comer gallo*; (DA).

alacrán, m. (1) **comer ~es**, lid. (Hond, Salv, Nik): naštvat se, vyletět z kůže, být zlý; (DA).

ansia, f. (1) **comer ~s**, lid. (Mex, Hond, Salv, Nik): nemoci se dočkat, hořet netrpělivostí; (DA).

arroz, m. (1) **comer ~ con perico**, lid. (Portor): žvanit, nezavřít hubu; ► mluvit přespříliš; (DA).

avispa, f. (1) **comer ~**, lid. (Ven): mít se na pozoru; (DA).

bala, f. (1) **comer ~s** (Dom): být statečný, být odvážný; ► nemít strach ve válce; (DA).

boca, f. (1) **comer ~** (Dom): poslouchat cizí konverzaci; (DA).

bola, f. (1) **comer ~¹**, lid. (Kub, Dom): mařit čas; (2) **comer ~²** (Kub): chovat se arogantně a pedanticky; (3) **comer ~³** (Kub): plácnout něco nevhodného; ► bezohledně, kvůli nedostatku znalosti; (DA).

bulón, m. (1) **comer ~es¹**, lid. (Arg, Urug): sníst těžce stravitelnou potravinu; (2) **comer ~es²** (Arg): být silák, mít sílu; ► fyzicky zdatný a silný člověk; (DA).

burro, m. (1) **comer ~¹** (Guat): nechat se odradit, být frustrovaný, nepodařit se; (2) **comer ~²**, lid. (Salv): splést se; (DA).

cable, m. (1) **comer ~**, lid. (Portor): nudit se; (2) **comerse un ~¹**, lid. (Pan, Kub, Dom, Ven): třít bídu s nouzí, být ve špatné finanční situaci; (3) **comerse un ~²** (Kub): zmýlit se, udělat chybu, udělat botu; (DA).

cabuya, f. (1) **comer ~**, lid. (Ven): být na dně, být na suchu; ► bez peněz a bez práce; (DA).

candela, f. (1) **comer ~¹**, lid. (Kub, Portor): být odvážný a rozhodný; (2) **comer ~²** (Kub): být radikální a neústupný, mít svou hlavu; (3) **comer ~³** (Kub): být přívržencem Kubánské revoluce; (DA).

carne, f. (1) **comer ~ de burro**, vulg., lid. (Portor): být teplouš, mít homosexuální pohlavní styk; (2) **comer ~ de gallo**, vulg. (Kub): být buzik, být homosexuál; (3) **comer de ~ guindá**, lid. (Portor): dělat něco s lehkostí a jednoduše, dělat levou zadní; (DA).

cáscara, f. (1) **comer ~ de piña¹** (Kub): mařit čas; (2) **comer ~ de piña²** (Kub): plácnout něco nevhodného ► kvůli nedostatku znalosti; (DA).

cascarita, f. (1) **comer ~s de caña** (Kub): dělat nebo říkat hlouposti; (DA).

casquillo, m. (1) **comer ~**, lid. (Ven): nechat se ovlivnit; ► o člověku; (DA).

catibía, f. (1) **comer ~** (Kub): říct něco nevhodného, nepřipustného; ► nevhodně okomentovat; (DA).

cera, f. (1) **comer** ~ (Guat): nechat se odradit, být frustrovaný, nepodařit se; (DA).

chivo, m. (1) **comer** ~, lid. (Ven): hádat se, nemluvit spolu; ► manželé nebo partneři; (2) **comer** ~s, lid. (Chil): mít poměr s vdanou ženou; (DA).

chorizo, m. (1) **comer** ~ (Guat): nechat se odradit, být frustrovaný, nepodařit se; (DA).

comida, f. (1) **comer** ~ **cocinada** (Dom): mít zaměstnání; (DA).

contratado, adj. (1) **comer como** ~ (Nik): přecpat se; (DA).

joloto, m. (1) **comer** ~ **tuerta** (Nik): přecpat se; (DA).

llaga, f. (1) **comer como** ~ **mala**, lid. (Portor): jíst jako otesánek, hodně jíst; (DA).

nigua, f. (1) **comer como** ~ (Kub): cpát se jako zjednaný; (2) **comer como una** ~ (Ven): jíst jak za dva; (DA).

cáncer, m. (1) **comer como un** ~, lid. (Portor): jíst jak za dva; (DA).

manteca, f. (1) **comer con** ~, venk. (Hond): žít si dobře; ► po finanční stránce; (DA).

dama, f. (1) **comer con su** ~ (Dom): zneužít, využít; ► zneužít osobu nebo využít situace; (DA).

cuento, m. (1) **comer** ~¹, lid. (Pan, Kol, Kost): žrát to někomu, bezmezně věřit; (2) **comer** ~² (Pan, Kol): nechat se přesvědčit; (3) **comer** ~³ (Dom): plně někomu důvěřovat, bezmezně věřit; (4) **comer** ~s¹, lid. (Ven): věřit pohádkám, žrát to i s navijákem; (5) **comer** ~s² (Ven): žrát to někomu, baštit to; (DA).

cantina, f. (1) **comer de** ~¹ (Kub): být vychrtlý; (2) **comer de** ~² (Kub): nechat si dovézt jídlo domů; (DA).

guinea, f. (1) **comer de** ~, vulg., lid. (Portor): souložit s černochoy a mulaty; (DA).

becerra, f. (1) **comer de la** ~ (Dom): mít prsty v nějaké špinavosti; ► účastnit se nekalého jednání; (DA).

zope, m. (1) **comer de lo que come el** ~ (Guat): nechat se odradit, být frustrovaný, nepodařit se; (2) **comer las del** ~, hanl. (Hond): ve zlosti neomaléňně někoho propustit; (DA).

capital, m. (1) **comer del** ~, lid. (Portor): prošvihnout výplatu; ► nemoci si vyzvednout výplatu, kvůli nějaké překážce, dešti apod.; (DA).

bizcocho, m. (1) **comer el** ~ **antes de la boda**, lid. (Dom, Portor): otěhotnět; ► o neprovdané ženě; (DA).

tigre, m. (1) **comer el** ~ (Pan): nedařit se, být na tom špatně; (DA).

cazuela, f. (1) **comer en** ~ (Kub): mluvit o někom zle; (DA).

vega, f. (1) **comer en** ~, lid. (Portor): být na tom dobře, dařit se; ► po finanční stránce; (DA).

espagueti, m. (1) **comer** ~, lid. (Dom): šišlat, šlapat si na jazyk; (DA).

fana, f. (1) **comer** ~, lid. (Kub): říct něco nevhodného, nepřipustného; ► nevhodně okomentovat; (DA).

frijol, m. (1) **comer** ~es y **eructar pollo**, lid. (Hond, Salv, Nik): napařovat se, vytahovat se, honit si triko; (DA).

frito, adj. (1) **comer** ~ (Salv): mít se jako prase v žitě, být na tom dobře; ► po finanční stránce; (DA).

gallina, f. (1) **comer** ~¹ (Dom): miliskovat se, muckat se; ► projevy náklonnosti v zamilovaném páru; (2) **comer** ~² (Hond): souložit; (3) **comerle** ~, lid. (Kost): mít strach, bát se jako čert kříže; (DA).

gallo, m. (1) **comer** ~ (Mex): být našťvaný, mít špatnou náladu, vstát levou nohou napřed; ■ Syn.: *ají, comer ají chombo*; (DA).

gente, f. (1) **comer** ~, lid. (Nik, Kost): kritizovat a pomlouvat ostatní; (DA).

gofio, m. (1) **comer** ~¹, hanl. (Kub): říct něco nevhodného, nepřipustného; ► nevhodně okomentovat; (2) **comer** ~² (Kub): viz: *atracarse*; (3) **comer** ~³ (Kub, Portor): mařit čas, flákat se; (DA).

huevo, m. (1) **comer** ~ (Guat): nechat se odradit, být frustrovaný, nepodařit se; (DA).

jobillo, m. (1) **comer** ~s (Portor): viz: *comer jobs*; (DA).

jobo, m. (1) **comer** ~s (Portor): viz: *hacer brusca*; viz též: *comer jobillos*; (DA).

jute, m. (1) **comer** ~ (Guat): mít kamennou tvář, nehnout ani brvou; ► zadržovat emoce; (DA).

color, m. (1) **comer la** ~, lid. (Chil): vyjet po někom; ► pokusit se navázat milostný poměr s partnerem nebo partnerkou jiné osoby; (DA).

mano, f. (1) **comer las** ~s (Chil): velmi si přát něčeho se zúčastnit; ► čeho nemůže být součástí nebo na co musí počkat, až to skončí; (DA).

buquí, m. (1) **comer más que** ~ (Dom): cpát se horem spodem; ► hodně jíst; (DA).

mierda, f., vulg. (1) **comer** ~¹ (Kub): říct něco nevhodného, nepřipustného, mlet sračky; (2) **comer** ~² (Kub): chovat se arogantně a pedanticky; (3) **comer** ~ y **eructar pollo**, lid. (Guat): dělat ze sebe něco, co člověk není; dělat ze sebe víc, než je; (DA).

pavo, m. (1) **comer** ~¹ (Pan, Kol, Ven): zůstat sedět; ► žena při tanci; (2) **comer** ~², lid. (Ven): zmařit plány, sklápnout někomu; (3) **comer** ~³ (Portor): být hluboce zklamán, zažít zklamání; (DA).

payaso, m. (1) **comer** ~, lid. (Mex): řehtat se; ► hodně se smát; (DA).

perico, m. (1) **comer** ~, lid. (Dom): být ukecaný; (DA).

pescado, m. (1) **comer** ~, lid. (Nik): spát s někým, mít sex; (DA).

pinga, f. (1) **comer** ~, lid. (Kub): říct nebo udělat něco nevhodného, nepřipustného; ► bezohledně, nerozvázně; (DA).

pata, f. (1) **comer por una** ~¹ (Kub): využít někoho; (2) **comer por una** ~² (Kub): být pro někoho velký finanční nebo emocionální výdaj; ► o osobě nebo věci; (DA).

queue, m. (1) **comer** ~¹, hanl. (Kub): říct něco nevhodného, nepřipustného; (2) **comer** ~² (Kub): chovat se arogantně a pedanticky; (3) **comer** ~³ (Kub): být hloupý; (DA).

santo, adj. (1) **comer ~s y cagar diablos**, lid. (Hond, Nik): být anděl s ďáblem v těle; (DA).

sapillo, m. (1) **comer** ~ (Guat): otěhotnět, přijít do jiného stavu; (DA).

soga, f. (1) **comer** ~ (Kub): být švorc; ► čelit špatné finanční situaci; (DA).

tajada, f. (1) **comer ~s de aire** (Kub): nacházet se ve špatné finanční situaci, být švorc, být na dně; (DA).

torta, f. (1) **comer** ~¹, lid. (Ven): nerozumět, nechápat; (2) **comer** ~² (Bol) uzavřít manželství; (3) **comer** ~³ (Bol): být na svatbě, účastnit se svatebních oslav; (DA).

vacío, adj. (1) **comer** ~, lid. (Salv): jíst jen suchou tortillu; (DA).

vidrio, m. (1) **comer** ~, lid., hanl. (Dom): mít společností nepřijatelného partnera; ► kvůli jeho (jejímu) fyzickému vzhledu; (DA).

zapato, m. (1) **comer ~s y todo**, lid. (Bol): sprdnout někoho, seřvat někoho na dvě doby; (2) **comerse con** ~s (Chil): přeprat, vyhrát spor; (DA).

zompopo, m. (1) **comer** ~s (Salv): chraptět, mutovat; (DA).

canto, m. (1) **comerle el** ~ (Portor): mít milostný poměr; (DA).

pulmón, m. (1) **comerle los ~es**, lid. (Chil): vybuchnout, vyletět na někoho v práci; (DA).

cemento, m. (1) **comerse** ~, lid. (Ekv): rozčítit se, vyletět z kůže, být vzteky bez sebe; (DA).

buey, m. (1) **comerse el** ~, lid. (Chil): potlačovat vztek; (DA).

mandado, m. (1) **comerse el** ~ (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): předběhnout někoho, vyfouknout někomu něco; (DA).

mundo, m. (1) **comerse el ~ y no eructarlo** (Pan): provést něco špatného a dělat, jako že nic; (DA).

uña, f. (1) **comerse el sucio de las ~s** (Hond): třít bídu s nouzí; (2) **comerse las ~s**, lid. (Mex, Guat, Salv, Hond): třít bídu s nouzí; (DA).

trazo, m. (1) **comerse el** ~, lid. (Ven): udělat chybu, splést se, zmýlit se; (DA).

flecha, f. (1) **comerse la** ~, lid. (Ven): jet v protisměru; (DA).

guásima, f. (1) **comerse la** ~ (Kub): ulejt se ze školy, jít za školu; (DA).

lengua, f. (1) **comerse la** ~ (Bol): být zticha, sklápnout; (DA).

luz, f. (1) **comerse la** ~, lid. (Dom, Portor, Ven): jezdit na červenou; ► nedbat na semafor při jízdě autem; (DA).

torta, f. (1) **comerse la ~ antes del recreo**, lid. (Mex): přijít do jiného stavu, otěhotnět před svatbou; (DA).

hierro, m. (1) **comerse los ~s** (Kub): pustit se do cvičení s vervou, usilovně cvičit; (DA).

boniato, m. (1) **comerse un** ~¹ (Kub): zakopnout; (2) **comerse un** ~² (Kub): udělat chybu; (DA).

cake, m. (← angl.) (1) **comerse un** ~ (Kub): seknout se, zmýlit se, cítit se zklamán; (DA).

garrón, m. (1) **comerse un** ~¹ (Arg, Urug): procházet těžkým obdobím nebo složitou situací; (2) **comerse un** ~², argot (Arg, Urug): být neprávem odsouzený, neprávem sedět; (DA).

queso, m. (1) **comerse un** ~, lid. (Ven): být pokladník; ► mít na starosti peníze, zejména ve státní správě; (DA).

corvina, f. (1) **comerse una** ~, argot (výchEkv): zabít někoho a vyváznout bez potrestání; ► většinou se jedná o zabítí „na oplátku“; (DA).

huevo, m. (1) **no comerse ~s por no botar la cáscara**, lid. (Bol): být lakomý, nechat si pro korunu koleno vrtat; (2) **no comerse ~ por no perder la cáscara** (Bol, Chil, Arg, Urug): být lakomý, nechat si pro korunu koleno vrtat; (DA).

miedo, m. (1) **no comerse** ~, lid. (Kub): nenechat se nikým zastrašit; (DA).

FREGAR(SE)

fregar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr., vulg., lid. (Mex, Hond, Nik, Pan, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, szArg, Guat, Ven, Kost): zranit, poškodit, ublížit; ► v Kost i venk.; (2) tr/zvrat. (Mex, Nik, Pan, Kol, Per, Bol, Chil, szArg, Guat, Hond, Kost, Ven, Ekv): zranit se, ublížit si, poškodit si; (3) intr/zvrat., lid. (Mex, Guat, Nik, Pan, Kol, Ven, Bol, Chil): trpět, snášet; ► obtíže, nesnáze, trápení či náročnou práci; (4) tr/zvrat. (Mex, Guat, Nik, Pan, Ven, Ekv, Bol): zranit se, zkazit se, pokazit se; (5) tr. (Mex, Guat, Nik, Kost, Bol): zranit, zkazit, pokazit; (6) intr/zvrat. (Mex, Kost, Ven): nepodařit se, ztroskotat; ► to, co bylo v plánu; (7) (Mex, Hond, Salv, Nik): snášet, strpět; ► obtěžování jiné osoby; (8) tr. (Guat, Hond, Nik, Kost, Bol): rozbít, pokazit; (9) intr/zvrat. (Guat, Hond, Nik, Kost, Bol): rozbít se, pokazit se; (10) (Ven): zhoršit se, pokazit se; ► vztah mezi dvěma osobami; (11) lid. (Bol): nečekaně se zhoršit ► počasí; (12) tr. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg): otravovat, obtěžovat, štvát někoho; (13) intr., venk., lid. (Guat, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Kost): štvát, jít na nervy; (14) tr. (Mex): dosáhnout, získat, najít; ► kdo, co chtěl nebo hledal; (15) tr/zvrat., vulg., lid. (Mex): natrhnout prdel, převálcovat, porazit; (16) tr. (Guat): pokárat, napomenout; (17) (Ven, Mex): zabít, zavraždit; ► v Mex i zvrat.; (18) intr. (Ven, Bol): zemřít; (19) intr/zvrat. (Mex, Hond, Nik): obtěžovat se, snažit se; (20) tr. (Ekv): masírovat, třít; ► v ekvádorském lidovém léčitelství domorodců: léčitel (*fregador*) masíruje postižené místo za účelem úlevy od bolesti; (21) (Hond): říct někomu něco, co si nepřál slyšet; (22) ¡~se es ley!, lid. (Bol): to se stává; to se stane i těm lepším z nás; ► vyj. útěchu když si někdo ublíží vlastní vinou; (23) ~la, lid. (Guat, Per, Bol): podělat si to, být sám proti sobě, řezat do vlastního masa; (24) ¡ahora sí me fregué yo!, citosl. (Guat, Dom, Ven): tak to ne!; ► vyj. nespokojenost či nevoli; (25) ¡no friegue!¹, citosl., hanl. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Ven, Ekv, Bol, Kol): to snad ne!; ► vyj. nespokojenost či nevoli; (26) ¡no friegue!² (Ekv): počkej, já ti nevím!; ► vyj. nejistotu nebo pochybnost v nečekané situaci; (27) ¡no la frigues! (Mex): no to snad ne!; ► vyj. nespokojenost; (28) ¡qué ~!, citosl., lid. (Guat, Bol): to je otrava!; ► vyj. nechut'; (29) ¡ya la fregamos!, citosl., lid. (Mex, Per, Bol): no tak to je výborné!; ► vyj. rozladění nad něčím, co špatně dopadlo; (30) ¡ya ni la friegas!¹, citosl., vulg., lid. (Mex): co zase děláš?, už toho nech!; ► vyj. znechucení nad chováním někoho; (31) ¡ya ni la friegas!² (Mex): to nemyslíš vážně!; ► vyj. výtku či výčitku; (DA).

bote, m. (1) **fregar el ~** (Hond): žertovat, vtípkovat, dělat si legraci; (DA).

cachimba, f. (1) **fregar la ~**, lid. (Chil): lézt na nervy, neustále otravovat; (DA).

paciencia, f. (1) **fregar la ~**, lid. (Mex, Salv, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Bol, Chil): jít na nervy, zkoušet něčí trpělivost; (DA).

pita, f. (1) **fregar la ~¹**, lid. (Guat, Pan, Dom, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil): otravovat, oxidovat; (2) **fregar la ~²** (Guat): zahálet, lenošit, mařit čas; (3) **fregar la ~³** (Guat): bavit se; (DA).

diarrea, f. (1) **fregar más que la ~** (Hond): pít krev, prudit, být otravný jako veš; (DA).

paseo, m. (1) **fregar se el ~** (Pan): zničit se, pokazit se; (DA).

FUMAR(SE)

fumar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr/zvrat. (Mex, Dom): trpět, snášet; ► něco nebo někoho nepřijemného; (2) tr., lid. (Mex): věnovat pozornost, všímat si; (3) (Bol, Arg): oklamat, napálit, podvést; (4) (Bol, Arg): dělat si z někoho legraci, střílet si, utahovat si; (5) (Bol, Chil): očarovat; ► osobu, pomocí kouře z cigarety; (6) (Salv): ukončit záležitost, dočíst něco; (7) intr. (Portor): mít zařezané kalhoty nebo sukni v zadku; (8) (Portor): tiše snášet; (9) **allí fumé** (Kub): no nevím, bez komentáře; ► vyj. zdrženlivost názoru na určité téma; (10) **fumársela**, lid. (Mex): zmocnit se; ► muž ženy; (11) **no ~** (Mex): nesnášet, nestrpět; (12) **¿de cuál fumaste?**, lid. (Mex, Guat, Chil, Bol): proboha cos pil?; ty sis něco šnupnul?; tys něco pil?; ► používá se pokud někdo říká či dělá něco ztřeštěného; (DA).

chacoaco (chacuaco), m. (1) **fumar como ~**, lid. (Mex): hulit jak fabrika, kouřit jak kamna; viz též: *chacuaco, fumar como chacuaco*; (DA).

chacuaco, m. (1) viz: *chacoaco*; (DA).

pipa, f. (1) **fumar en ~**, lid. (Nik, Bol, Arg, Urug): podfouknout, podvést; (2) **fumarse en ~¹** (Par): letět, utíkat; ► čas; (3) **fumarse en ~²** (Par): být hračka, snadná věc; (DA).

verde, adj. (1) **fumar** ~ (Nik): hulit; ► kouřit marihuanu; (2) **fumársela** ~, lid. (Kol): chovat se zhuleně, chovat se jako blázen; (DA).

puro, adj. (1) **fumarle el** ~¹ (Hond, Salv): očarovat; ► pomoci kouzel někoho tak, že se zamiluje do jiné osoby; (2) **fumarle el** ~² (Hond): předvídat, věštit; ► nemoci, pomoci kouření doutníku; (DA).

lumpia, f. (1) **fumarse una** ~ (Ven): být cvok, být blázen; (DA).

PARAR(SE)

parar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr/zvrat., vulg., lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Par, Chil, Arg, Urug): postavit se; ► penis; (2) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): stoupnout si, vstát; (3) tr. (Mex, Guat, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): postavit, vztyčit; ► do vertikální pozice; (4) (Mex, Guat, Nik, Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): postavit někoho na nohy, pomoci někomu vstát; (5) intr/zvrat. (Mex, Guat, Nik, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Per, Bol): vstát; ► z postele; (6) přenes. (Mex, Guat, Pan, Kol): uzdravit se, vstát z postele; ► o nemocném člověku; (7) zvrat., lid. (Nik, Per, Bol, Arg, Ekv, Chil): vzdorovat jiné osobě; ► obzvláště arogantním nebo povýšeným způsobem; (8) tr. (Kub, Bol): zvednout; ► zvíře, některou část svého těla; (9) intr/zvrat. (Nik): čelit situaci; (10) (Kub, Per, Bol, Kol, Ekv, Arg, Urug): být na tom dobře; ► být v dobré finanční situaci; ■ Syn.: *cosecha*, *pararse para toda la cosecha*, *zafra*, *pararse para toda la zafra*; (11) intr. (Guat, Salv, Nik, Bol, Par): vsázet při hře; ► zejm. v kostkách; (12) intr., lid. (Ekv, Bol, Urug): stýkat se, chodit; ► za někým; (13) tr. (Ven): věnovat pozornost, všimat si; (14) intr/zvrat. (Hond, Bol): rozdrtit, mít navrch; (15) tr. (jižEkv): dát vařit; ► hrnce na sporák; (16) (zápHond): vyrobit nádobu; ► v hrncířství; (17) **párale**, lid. (Mex): nech už toho!; (18) **párela**, lid. (Kol): neotravuj!; (19) **~la**, lid. (Nik, Kost, Bol): vystřízlivět, ukončit flám; ► ukončit opilectví po několika dnech; (20) **¡ya párale a tu carro!**, citosl., lid. (Mex): sklapni!, nech už toho!, stačilo!; ■ Syn.: *tren*, *¡ya párale a tu tren!*; (21) **¡ya párale a tu tren!**, citosl., lid. (Mex): viz: *¡ya párale a tu carro!*; (22) **no encontrar dónde ~se**¹, lid. (Portor): zůstat beze slov, nemít argumenty; (23) **no encontrar dónde ~se**² (Portor): stydět se, být zahanben; (24) **~se bonito** (Kub, Dom): viz: *pararse firme*; (25) **~se en treinta** (Hond, Nik): stavět se na zadní, rozhodně se bránit něco udělat; (DA).

pichiche, m. (1) **no pararle ~ a ese mondongo**, lid. (zápEkv): neznepokojoovat se, nestarat se; (DA).

mosca, f. (1) **no pararsele** ~ (Gaut): být horká krev, být vznětlivý; (DA).

bola, f. (1) **parar** ~(s), lid. (Hond, Nik, Par, Dom, Kol, Ven, Salv, Ekv): věnovat pozornost, všimat si; ■ Syn.: *bolas*, *poner bolas*; (DA).

chibola, f. (1) **parar** ~ (Guat): věnovat někomu pozornost; ■ Syn.: *coco*, *parar coco*; (DA).

coco, m. (1) **parar** ~ (Hond): viz: *parar chibola*; (DA).

viaje, m. (1) **parar de un solo** ~ (Nik): přikře zadržet, zarazit; (DA).

caballito, m. (1) **parar el** ~, lid. (Portor): ovládnout se, udržet se; ► odpovědět vhodně; viz též: *parar el caballo*; (DA).

caballo, m. (1) **parar el** ~ (Portor): viz: *parar el caballito*; (DA).

carro, m. (1) **parar el** ~ (Arg): zarazit někoho, zastavit někoho; ► zmírnit tak jeho (její) jednání; (DA).

chorro, m. (1) **parar el** ~ (Nik, Kost): močit; (DA).

dedo, m. (1) **parar el** ~, lid. (Chil): zahálet, lenošit, nic nedělat; (DA).

happy, m. (← angl.) (1) **parar el** ~ (Pan): zarazit, zastavit někoho; ► před neuváženým činem nebo v rozhovoru; (DA).

macho, m. (1) **parar el** ~, lid. (Mex, Pan, sevKol, Per): zarazit, zastavit někoho; (DA).

oído, m. (1) **parar el** ~ (Mex, Arg): viz: *parar las orejas*; (DA).

rabo, m. (1) **parar el** ~¹, lid. (Dom): rozběhnout se; (2) **parar el** ~² (Kost): vypařit se, vzít roha; ► za účelem vyhnout se povinnosti; (DA).

rancho, m. (1) **parar el** ~ (Guat): postavit se, čelit; ► s větší silou nebo mocí; (DA).

seco, adj. (1) **parar en** ~, lid. (Mex, Guat, Nik, Kost, Kub, Kol, Bol, Chil, Urug): okřiknout, napomenout; ► umlčet tak někoho; (DA).

cara, f. (1) **parar la ~**, lid. (Hond): vyjádřit odmítnutí, pohrdnutí; (DA).

chata, f. (1) **parar la ~**, lid. (Arg): zabrzdít, zadržet; ► někoho když překračuje meze; (DA).

cola, f. (1) **parar la ~¹**, lid. (střVen, Chil): vzít roha; (2) **parar la ~²** (Ven): natáhnout brka; (3) **parar la ~³** (Guat): procházet se, courat se, jít na flám; (DA).

guápil, f (1) **parar la ~**, venk. (Kost): upadnout, spadnout, hodit tlamu; (DA).

guatacona, f. (1) **parar la(s) ~(s)** (Kub): nastražit uši; (DA).

lengua, f. (1) **parar la ~**, lid. (Portor): vzbudit chuť na alkoholický nápoj; (DA).

mano, f. (1) **parar la ~¹**, lid. (Pan, Per, Arg, Urug): zarazit, zadržet; ► rozvoj něčeho; (2) **parar la ~²** (Guat): postavit se na odpor, odporovat; (3) **pararse de ~s**, lid. (Kost, Arg, Urug): viz: *pararse de uñas*; (DA).

manta, f. (1) **parar la ~** (Kost): utéct, vypařit se; ► většinou za účelem vyhnutí se povinnosti; (DA).

ojota, f. (1) **parar la ~**, lid. (szArg): natáhnout bačkory; (DA).

olla, f. (1) **parar la ~**, lid. (Ekv, Per, Chil, Arg, Urug): žít z ruky do huby; ► vydělat si na denní živobytí jakoukoli činností; (DA).

oreja, f. (1) **parar la(s) ~(s)**, lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): našpicovat uši, nastražit uši, zpozornět; ■ Syn.: *oído, parar el oído*; (DA).

ushuta, f (1) **parar la ~**, lid. (szArg): zaklepat bačkorama; (DA).

antena, f. (1) **parar las ~s**, lid. (Mex, Nik, Kost, Pan, Portor, Chil, Arg, Urug): nastražit uši, našpicovat uši, zpozornět; (DA).

chala, f. (1) **parar las ~s¹**, lid. (Chil): spadnout na záda; (2) **parar las ~s²** (Chil): vypustit ducha, zemřít; (DA).

chalupa, f. (1) **parar las ~s**, lid. (Chil): natáhnout perka; (DA).

herradura, f. (1) **parar las ~s**, lid. (Chil): zemřít, pojit; ► osoba nebo zvíře; (DA).

pata, f. (1) **parar las ~s¹**, lid. (Guat, Hond, Nik, Bol, Chil, zápArg): natáhnout bačkory; (2) **parar las ~s²** (Kost, Kol): upadnout, spadnout; (3) **parar las ~s³** (Guat, Chil): spadnout na záda; (4) **pararse en dos ~s** (Dom, Chil): poprat se s tím; ► energeticky a rozhodně se bránit, čelit situaci; (5) **pararse en las ~s de atrás¹**, venk. (Portor): uminěně trvat na svém, vzít si do hlavy; (6) **pararse en las ~s de atrás²** (Portor): rozčítit se, naštvat se, dopálit se; (DA).

(DA).

caite, m. (1) **parar los ~s** (Guat, Hond, Salv, Nik): zemřít, umřít; (DA).

naco, m. (1) **parar los ~s** (Hond): zemřít; (DA).

pelo, m. (1) **parar los ~s**, lid. (Mex, Guat, Pan, Ven, Per, Bol, Chil, Urug): udělat, zanechat silný dojem; (2) **pararse los ~s** (Guat, Hond, Kost, Kub, Portor, Kol, Ven, Per, Bol, Chil): vstávat vlasy na hlavě ► zimou nebo hrůzou; (3) **pararsele el ~¹** (Mex, Nik, Kost, Pan, Kol): vyděsit se, být v šoku; (4) **pararsele el ~²** (Guat, Hond, Pan, Kol, Bol, Chil, Kost, Par, Urug, Per): vyděsit se, vstávat vlasy hrůzou na hlavě; (DA).

queque, m. (1) **parar los ~s**, lid. (Kost): hodit tlamu, upadnout; ► během chůze; (DA).

tenis, m. (1) **parar los ~** (Guat): zemřít, umřít; (DA).

rodeo, m. (1) **parar ~**, venk. (Par, Arg, Urug): shromáždit dobytek; ► obvykle za účelem oddělit zvířata patřící různým majitelům nebo roztrždit zvířata určená k prodeji; (DA).

cabeza, f. (1) **pararse de ~** (Nik, Kub, Per, Bol): sklopit hlavu; (DA).

pestaña, f. (1) **pararse de ~s**, lid. (Mex): rozzlobit se, rozčítit se, naštvat se; (DA).

uña, f. (1) **pararse de ~**, lid. (Mex, Kost): postavit se tvrdě proti; ■ Syn.: *mano, pararse de manos*; (DA).

cuello, m. (1) **pararse el ~**, lid. (Mex): vychloubat se, chlubit se, vytahovat se; ► většinou bez opodstatnění; (DA).

pelis, m. (1) **pararse el ~** (Hond): mít strach, vylekat se; (DA).

pie, m. (1) **pararse en dos ~s**, lid. (Nik, výchBol): zaujmout rozhodnou pozici, rozhodně čelit situaci; (DA).

bandera, f. (1) **pararse en la ~** (Hond): zacházet s někým jak s kusem hadru, chovat se k někomu špatně; (DA).

hilacha, f. (1) **pararse en las ~s**, lid. (Chil): zaujmout arogantní nebo povýšený postoj v rozhodující situaci; (DA).

suerte, f. (1) **pararse en su ~** (Guat): být na tom špatně, nedařit se, být na tom bledě; (DA).

calzón, m. (1) **pararse en sus ~es** (Guat): získat si respekt; (DA).

firme, adv. (1) **pararse** ~, lid. (Pan, Kol, Bol, Arg, Urug): trvat na svém, stát si za svým; ■ Syn.: *pararse bonito*; (DA).

cosecha, f. (1) **pararse para toda la** ~, lid. (Arg, Urug): dosáhnout dobré ekonomické, finanční situace; ■ Syn.: *zafra, pararse para toda la zafra*; (DA).

zafra, f. (1) **pararse para toda la** ~ (Urug): viz: *cosecha, pararse para toda la cosecha*; (DA).

PASAR(SE)

pasar(se) tr/intr/zvrat. (1) tr., lid. (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Ven, Bol, Chil, Arg, Urug): trpět, snášet; ► někoho, kdo je nesympatický nebo nepříjemný; (2) intr. (Mex, Nik): líbit se; (3) intr/zvrat., lid. (Per): počůrat se; (4) (Chil): načichnout; ► vůni či pachem na určitém místě; (5) tr. (Chil): dát pokutu, pokutovat; (6) tr/zvrat. (Guat): souložit; (7) (Guat): vypustit do oběhu padělek nebo poškozené peníze; (8) intr/zvrat. (Kub): zdržet se, nepřít se, nezúčastnit se; (9) tr. (Hond): přijmout; (10) **allí pasándola**, lid. (Pan): jde to, dá se to; přežívám, jak se dá; ► vyj. odpověď na pozdrav, kdy naznačujeme, že se nám daří jen průměrně; (11) **pasándola**, lid. (Mex, Guat, Nik, Kost, Kol): zdravím!; ► vyj. odpověď na pozdrav; (12) **¿qué pasó?**, lid. (Nik, Kost, Pan, Dom): jak to jde?, ahoj!; ► vyj. odpověď na pozdrav; ■ Var.: *qué sopá*; (13) **todo pasando** (Chil): v pořádku; šlape to; jde to hladce; ► vše je v pořádku a nic nepřekazí průběh; (14) **~lo**, eufem. (Chil): dát mu; ► podlehnout muži a mít s ním sex; (15) **~ a llevar**¹ (Guat, Chil): porazit, převálcovat; (16) **~ a llevar**² (Guat, Chil): urazit, dotknout se někoho; ► pomocí zneužití vlastní síly nebo moci; (17) **~ de a gordo**, lid. (Hon): bavit se; (18) **~ sin ver**, lid. (Mex): nezúčastnit se; ► odmítnout podílet se na něčem nebo být součástí něčeho; (19) **~ cholo**¹ (Nik): chvátat, jít rychle; (2) **~ cholo**² (Nik): snadno překonat, zvládnout levou zadní; (DA).

barrido, m. (1) **pásele a lo** ~, lid. (Mex): jen pojďte dál, neostýchejte se!; ► vyj. pozvání do domu; (DA).

perro, m. (1) **no pasar de perico** ~, lid. (Mex): nedařit se, neprospívat; (DA).

naranja, f. (1) **no pasar** ~(s), lid. (Bol, Arg, Urug): nepříhodit se nic, nic se nedít; (DA).

bomba, f. (1) **pasar a** ~ (Guat, Hond, Salv, Nik): být opilý, být namol; (DA).

tabaco, m. (1) **pasar a** ~, lid. (zápBol): zabít, zakroutit krkem; (DA).

aceite, m. (1) **pasar** ~ (Mex, střKol): uniknout; ► olej v autě; (2) **pasar ~ a las bujías**¹, lid. (Mex, Hond, Salv): být gay, homosexuál; (3) **pasar ~ a las bujías**² (Hond): být praštěný, šílený; (DA).

agachado, adj. (1) **pasar** ~, lid. (Nik, Pan): neúčastnit se, nevyjadřovat se; ► zásadního rozhodnutí; (DA).

agosto, m. (1) **pasar** ~¹, lid. (Pan, Chil, Arg, Urug): překonat; ► těžkou situaci nebo vážnou nemoc; (2) **pasar** ~² (svArg): vytěžit, získat osobní výhodu ze situace; (DA).

barrio, m. (1) **pasar al** ~ **de los calvos**, lid. (Hond): umřít, odejít do věčných lovišť; (DA).

cuarto, m. (1) **pasar al** ~, lid. (Arg): podvést, podfouknout někoho; (2) **pasarse el** ~ **de hora**, lid. (Kub, Kol, Bol, Chil, Arg, Urug): mít příležitost, být něčí chvíle; (DA).

frente, f. (1) **pasar al** ~, lid. (Arg, Urug): překonat; ► překážku, nebo těžkou situaci; (DA).

papayo, m. (1) lid. **pasar al** ~, lid. (Kol): zakroutit krkem, zabít; (DA).

avión, m. (1) lid. **pasar** ~, lid. (Hond): dávat pozor, být na stráži, hlídat; (DA).

calor, m. (1) **pasar** ~, lid. (Bol, Arg, Urug): ztrapnit se, cítit se trapně či zahanbeně; ► na veřejnosti; ■ Syn.: *verano, pasar un verano*; (DA).

candelada, f. (1) **pasar** ~ (Ven): třít bídu s nouzí, trpět nedostatkem; (DA).

centro, m. (1) **pasar** ~ (Dom): dostat za vyučenou; dojet na nezkušenost; (DA).

cholo, adj. (1) **pasar** ~¹ (Nik): chvátat, jít rychle; (2) **pasar** ~² (Nik): snadno překonat, zvládnout levou zadní; (DA).

boca, f. (1) **pasar como amarillo en** ~ **de vieja** (Portor): být rychlovka, rychle udělat; (DA).

charola, f. (1) **pasar con las** ~s **peladas** (Nik): nezamhouřit oka, nespát; (DA).

agache, m. (1) **pasar de** ~¹, lid. (Kol, Ekv): chovat se tajnůstkářsky, být tajemný jako hrad v Karpatech; (2) **pasar de** ~² (Kol): zůstat vzadu, vyčlenit se; (3) **pasar de** ~³ (Kol): šikovně se vyhnout; ► řešení problému nebo jednání; (DA).

año, m. (1) **pasar de ~** (Urug): viz: *pasar el año*; (2) **pasar el ~** (Mex, Guat, Nik, Kost, Pan, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg): úspěšně dokončit ročník; ■ Syn.: *año, pasar de año, grado, pasar de grado*; (DA).

barriga, f. (1) **pasar de ~** (Hond): viz: *pasar de panza*; (DA).

cole, m. (1) **pasar de ~s a nabos**, lid. (Ekv): změnit téma; (DA).

cura, f. (1) **pasar de ~ a sacristán** (Nik): zhoršit situaci, z bláta do louže; (DA).

grado, m. (1) **pasar ~** (Portor): viz: *pasar el año*; (DA).

noche, f. (1) **pasar de ~¹** (Guat): uvědomit si; (2) **pasar de ~²** (Guat): nemít u sebe, nepočítat s něčím nebo někým; (3) **pasar de ~³** (Nik): neuspět, selhat, propadnout; (DA).

panza, f. (1) **pasar ~** (Hond, Nik): prospět s odřenýma ušima, udělat zkoušku o prsa; ■ Syn.: *barriga, pasar de barriga*; (DA).

relumbrón, m. (1) **pasar de ~**, hanl. (Hond): mít málo času, mít fofry; (DA).

rolo, m. (1) **pasar de ~**, lid. (Portor): projít bez zastavení, projít bez povšimnutí; (DA).

flor, f. (1) **pasar de viva la ~** (Guat, Nik): flákat se, chytat lelky; ► zatímco ostatní pracují; ■ Syn.: *flor, pasarla de viva flor*; (2) **pasarla de viva ~** (Guat, Nik): viz: *pasar de viva la flor*; (DA).

zapato, m. (1) **pasar de ~ a caite**, lid. (Hond): zhoršit situaci, z bláta do louže, přilít olej do ohně; (DA).

zope, m. (1) **pasar de ~ a gavilán** (Guat): dělat pokroky, prosperovat, dařit se; (DA).

barniz, m. (1) **pasar el ~**, lid. (Arg): pochlebovat, lichotit; ► zjištěně, vypočítavě; (DA).

cargo, m. (1) **pasar el ~** (Per): postavit se do čela, formálně se ujmout organizace pracovního věčírku; (DA).

guante, m. (1) **pasar el ~**, lid. (Chil): pověřit, svěřit; ► někomu povinnost; (DA).

mar, m/f. (1) **pasar el ~ en un taburete** (Hond): nacházet se v těžké, složité situaci, být v rejži; (DA).

mono, m. (1) **pasar el ~**, argot (Portor): prodávat kradené zboží; (DA).

Niagára, m. (1) **pasar el ~ en bicicleta¹**, lid. (Kub, Pan): být švorc, být na tom špatně; ► po finanční stránce; (2) **pasar el ~ en bicicleta²** (Pan, Dom): nědařit se udělat, mít problémy s realizací; (DA).

bicicleta, f. (1) **pasar el Niagára en ~¹**, lid. (Kub, Pan): být na tom špatně; ► po finanční stránce; (2) **pasar el Niagára en ~²** (Pan, Dom): nědařit se udělat, mít problémy s realizací; (DA).

norte, m. (1) **pasar el ~** (Guat): drbat, klepat, pomlouvat; (DA).

páramo, m. (1) **pasar el ~ en escarpines**, lid. (Ven): zatřepat bačkorama; (DA).

peine, m. (1) **pasar el ~¹** (Hond, Nik): bedlivě sledovat, pečlivě zkoumat; (2) **pasar el ~²**, lid. (Hond, Nik): dát padáka, vyhodit z práce; (3) **pasar el ~ fino** (Urug): podrobně, pečlivě zkoumat; (DA).

susto, m. (1) **pasar el ~ de la vaca**, lid. (Portor): být strachy bez sebe, zažívat největší strach ve svém životě; (DA).

taco, m. (1) **pasar el ~**, lid. (Portor): překonat; ► obtíže, těžkou situaci; (DA).

fierro, m. (1) **pasar ~s** (Guat): mít milostný, sexuální poměr se ženou; (DA).

flato, m. (1) **pasar ~s** (Nik): být v rozpacích; (DA).

balanza, f. (1) **pasar la ~¹**, lid. (Hond, Salv): vybrat od každého stejný podíl peněz; (2) **pasar la ~²** (Hond): vrátit; (3) **pasar la ~³** (Hond): přispět; ► pěnízi, pro zaplacení něčeho za všechny; (DA).

boleta, f. (1) **pasar la ~¹**, lid. (Arg, Urug): požádat o protislužbu; ► na oplátku za pomoc poskytnutou v minulosti; (2) **pasar la ~²**, lid. (Chil): vystavit někomu účet, spočítat to někomu; ► za něco, co udělal v minulosti; (DA).

brocha, f. (1) **pasar la ~**, lid. (Nik, Kost, Pan): pochlebovat, lichotit; (DA).

charola, f. (1) **pasar la ~** (Mex): udělat sbírku; (DA).

cuenta, f. (1) **pasar la ~¹**, lid. (Nik, Chil, Par, Urug): pomstít se; (2) **pasar la ~²** (Kub): zabít, zakroutit krkem; (3) **pasar la ~³** (Kub): spát s někým, souložit; (4) **pasar la ~⁴** (Kub): zranit, ublížit; (5) **pasar la ~ de cobro** (Kol): pomstít se; (DA).

culebra, f. (1) **pasar la ~**, argot (Kol): šábnout se, rozdělit si lup; (DA).

guitarra, f. (1) **pasar la ~** (Hond, Nik, Pan): předat slovo, nechat mluvit; (DA).

lengua, f. (1) **pasar la ~**, vulg., lid. (Dom): lichotit, pochlebovat; (DA).

mano, f. (1) **pasar la ~¹**, lid. (Dom, Ekv, Urug): podplatit, uplatit; (2) **pasar la ~²** (Kub): být shovívavý, benevolentní; (3) **pasar mala ~** (Guat): mít nepříjemnosti, mít smůlu; (DA).

mota, f. (1) **pasar la ~**, lid. (Kub): pochlebovat, lichotit; ■ Syn.: *jabonear*; (DA).

poruña, f. (1) **pasar la ~**, lid. (Chil): vybírat peníze, žádat o peníze; (DA).

vieja, f. (1) **pasar la ~**, lid. (Chil): propásnout příležitost, nevyužít šanci, žebrot; (DA).

zarza, f. (1) **pasar la ~ y el guayacán**, lid. (Portor): mít špatné období, být na tom bledě; (DA).

duro, -ra, adj. (1) **pasar las ~s y las maduras** (Kol): nacházet se v těžké situaci; viz též: *pasar las verdes y las maduras*; (DA).

noche, f. (1) **pasar las mil y una ~s** (Kub): trpět, procházet si peklem; (DA).

verde, adj. (1) **pasar las ~s y las maduras**, lid. (Kub, Kol): nacházet se v těžké situaci, procházet těžkou situací; ■ Syn.: *duro, pasar las duras y las madras*; (DA).

letra, f. (1) **pasar ~** (Arg): opakovat si z paměti monolog; ► technika, kterou používají divadelní herci; (DA).

liso, adj. (1) **pasar ~¹** (Ven): úspěšně ukončit ročník, udělat všechny potřebné zkoušky; (2) **pasar ~²**, lid. (Hond): uvést pašované zboží; (3) **pasarse de ~** (Pan, Bol): být drzý, otvírat si hubu na někoho; (DA).

páramo, m. (1) **pasar ~s**, lid. (Pan): trpět; ► nedostatkem a obtížemi; (DA).

parte, f. (1) **pasar ~**, lid. (Chil, Urug): pokutovat, dát pokutu; (2) **pasarse por buena ~** (Chil): přehlížet, nebrat v úvahu; ► neúmyslně; (DA).

pelis, adj. (1) **pasar ~**, lid. (Hond, Sal, Nik): dávat pozor, střežit; (DA).

pelota, f. (1) **pasar ~**, vulg., lid. (Arg): mít na paměti, věnovat pozornost, dávat pozor; (DA).

piola, f. (1) **pasar ~¹**, lid. (Per, Chil): projít bez povšimnutí; (2) **pasar ~²** (Per): být dostačující, snesitelný; (DA).

agua, f. (1) **pasar por ~ tibia¹** (Per): dát to zadarmo, podrobit někoho (něco) nenáročným zkouškám; ► tak, aby ji bez problémů splnil; (2) **pasar por ~ tibia²** (Per): zlehka se dotknout, nařknout; ► tématu, bez zbytečného zacházení do detailů; (DA).

mesa, f. (1) **pasar por debajo de la ~**, lid. (Kub, Dom, Ven): zamést pod koberec; ► neslavit událost nebo oslavu; (DA).

chágara, f. (1) **pasar por la ~** (Kub): zabít, zavraždit; (DA).

parilla, f. (1) **pasar por la ~** (Pan): být nevěrný, zahýbat, podvádět; (DA).

piedra, f. (1) **pasar por la ~¹**, lid. (Portor): vysmát se někomu, dělat si z někoho legraci, vystřelit si; (2) **pasar por la ~²** (Portor): napomenout, vynadat; ► ve třídě; (3) **pasar por la ~³** (Portor): neudělat zkoušku, nedat to; (DA).

arma, f. (1) **pasar por las ~s** (Mex, Guat, Nik, Kost, Bol, Chil): připravit o panenství; (DA).

manteca, f. (1) **pasar por ~¹**, lid. (sevKol): podvádět, tahat za nos; (2) **pasar por ~²** (sevKol): vyjádřit nezájem, dát najevo lhostejnost, ignorovat; (DA).

rabia, f. (1) **pasar ~s**, lid. (Kol, Chil): mít zlost, vztek; (DA).

raspa, f. (1) **pasar ~ cum laude**, lid. (Portor): projít s odřenými ušima, udělat zkoušku o prsa; (DA).

arena, f. (1) **pasar tocando ~**, lid. (Hond): být švorc, nemít peníze; (DA).

tiempo, m. (1) **pasar un buen ~** (US): mít se skvěle, užívat si; (DA).

pachó, m. (1) **pasar un ~**, lid. (Portor): ztrapnit se, cítit se trapně; (DA).

verano, m. (1) **pasar un ~** (Arg, Urug): viz: *pasar calor*; (DA).

vareta, f. (1) **pasar ~** (Kub): poškodit, uškodit někomu; (DA).

grueso, adj. (1) **pasarla ~**, lid. (Hond): užívat si; (DA).

chompipe, m. (1) **pasarle del ~** (Nik): zemřít, umřít; (DA).

sordo, m. (1) **pasarle las del ~** (Nik): neuvědomovat si, nepřipouštět si; ► problémy, které člověk má; (DA).

vaina, f. (1) **pasarle las mil y una ~s** (Nik, Dom): topit se v problémech, plácát se; ► v nepříjemných situacích; (DA).

chanchito, m. (1) **pasarle ~**, lid. (Chil): mít se dobře, strávit čas dobře; (DA).

patio, m. (1) **pasarse al ~**, lid. (Arg, Urug): přehnaně někomu věřit, žrát to i s navijákem; (DA).

ficha, f. (1) **pasarse con ~**, lid. (Kub): nezapojit se, nezúčastnit se; ► určité situace; (DA).

parada, f. (1) **pasarse de la ~**, lid. (Dom): překonat se, překročit meze; (DA).

lanza, f. (1) **pasarse de ~**, lid. (Mex): využívat; ► osoby, situace nebo předmětu; (DA).

piquete, m. (1) **pasarse de ~**, lid. (Dom): být řip řop, být přehnaný; ► kvalitativně; (DA).

tueste, m. (1) **pasarse de ~¹** (Mex): překračovat mez, zajít příliš daleko, přehánět; (2) **pasarse de ~²** (Mex): být už starý; ► na určité věci; (3) **pasarse de ~³** (Guat): zestárnout; (DA).

asado, m. (1) **pasarse el ~**, lid. (Arg): prošvihnout příležitost, promarnit šanci; (DA).

tejo, m. (1) **pasarse ~**, lid. (Chil): překročit mez, překonat se; (DA).

canilla, f. (1) **pasarse entre las ~s** (Guat): chybět někomu respekt, nemít respekt; (DA).

copa, f. (1) **pasarse las ~s**, lid. (Mex, Guat, Nik, Pan, Chil): opíjet se; ■ Syn.: *cucharada, pasarse las cucharadas*; (DA).

cucharada, f. (1) **pasarse las ~s** (Mex): viz: *pasársele las copas*; (DA).
punta, f. (1) **pasarse para la ~**, lid. (Chil): překonat se, přehnat to; (DA).
película, f. (1) **pasarse ~s**, lid. (Chil): vymýšlet si pohádky, vykládat pohádky; ► vymyslet si nereálnou příhodu, nebo nedokončit vyprávění; (DA).
poto, m. (1) **pasarse por el ~**, vulg., lid. (Chil): pohrdat, nevážit si, nepřikládat důležitost; (DA).
traste, m. (1) **pasarse por el ~**, vulg., lid. (Chil): nezajímat se, nedbat; (DA).
faja, f. (1) **pasarse por la ~**, lid. (Kol): nevšímat si, nebrat v úvahu, nebrat na zřetel; ■ Syn.: *galleta*, *pasarse por la galleta*; (DA).
galleta, f. (1) **pasarse por la ~** (Kol): viz: *pasarse por la faja*; (2) **pasársela por la ~** (Kol): viz: *pasárselo por la galleta*; (3) **pasárselo por la ~**, lid. (Kol): neuznávat autoritu; viz též: *pasarse por la faja*; (DA).
zorra, f. (1) **pasarse por la ~** (Chil): přehlížet, nebrat v úvahu, nevšímat si, nebrat na zřetel; ► většinou o ženě; (DA).
rollo, m. (1) **pasarse ~s**, lid. (Chil): malovat čerta na zeď, představovat si katastrofické situace nebo scénáře; (DA).
tirado, adj. (1) **pasársela ~**, lid. (Mex, Guat, Pan): odpočívat, lenořit, válet šunky; (DA).

PARCHAR(SE) – PARCHO

parchar(se), tr/intr. (1) tr. (Mex, Hond, Salv, Nik, Kub, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): záplatovat, dát záplatu; (2) (Mex, Hond, Bol): zalátat, opravit; (3) (Mex, Hond, Bol): opravit výmoly na silnici; (4) (Mex, Hond): provizorně opravit; (5) (Hond, Bol): v hrnčířství: opravit, zalátat hliněnou nádobu; ► surovou nebo vypálenou; (6) (Ekv): zalepit díru v duši; (7) intr., vulg. (Mex, Salv): souložit; (8) tr/zvrat. (Mex): souložit; (9) lid. (Kol): pusinkovat, dát pusy; (10) intr/zvrat., lid. (Kol): sejít se s přáteli; ► např. na místě obvyklého srazu; (DA).
parche, m. (1) lid. (Kol): sraz, plac; ► místo, kde se setkávají mladí lidé; (2) (Kol): parta, banda, skupina; ► skupina mladých lidí, kteří sdílejí ideologii, oblečení a způsoby chování; (3) (Nik): problém, konflikt; (4) (Pan): zlatý šperk; ► připevněn na spáncích, obvykle jej nosí žena, která má oblečen oděv *pollera*, dříve se používal proti bolestem hlavy; (5) ~ **antena**, lid. (jzKol): parta kluků; ► skupina mladých chlapců, kteří navštěvují stejná místa; (6) ~ **cuca**, lid. (jzKol): parta holek; ► skupina mladých dívek, které navštěvují stejná místa; (7) ~ **curita**¹ (Chil): viz: *parche poroso*; (8) ~ **curita**², přenes. (Chil): náplast; ► dočasné ulehčení, zmírnění; (9) ~ **poroso** (Kub, Ven, Ekv, Urug): náplast; ■ Syn.: *parche curita*; (10) ~ **mal pegado** (Dom): páte kolo u vozu, být navíc; ■ Var.: *parcho mal pegado*; (DA).
parchepegado, m., vulg. (1) (Pan): špatný manžel, milenec; ► který neplní, co se od něj očekává; (DA).
parchero, -ra, adj/subst. (1) (Guat, Hond, Salv): léčitel, šaman; (2) (Guat, Hond, Salv): bylinkář, léčitel; (3) (Guat, Hond, Salv): fušerák, amatér, břídíl; (DA).
parchita, f. (1) (Dom, Ven): rostlina marakuja, mučenka; (2) (Dom, Ven): plod rostliny marakuja, mučenka; (DA).
parcho, m. (1) (Dom, Portor, Ven): záplata; (2) ~ **de viento**¹, lid. (Portor): nápor větru; (3) ~ **de viento**² (Portor): poryv větru; (4) ~ **mal pegado** (Dom): viz: *parche mal pegado*; (DA).

PARECER

parecer, intr. (1) (Hond, Nik): líbit se; (2) **¿cómo te parece?** (Kol, Ven, Ekv): jak ti to přijde?, co na to říkáš?; ► používá se, pokud chceme znát názor druhého; (3) ~**se a la Chumila**, hanl. (Nik): být tlustý jako prase; (DA).
acordeón, m. (1) **parecer ~** (Mex, Nik, Bol): mít hodně vrásek, být vrásčitý; (DA).
azote, m. (1) **parecer ~ de verguear perros**, venk., vulg. (Hond): být hubený jako chrt (DA).
caballo, m. (1) **parecer ~ cholenco** (Nik): být rozbolavělý, mít rozbolavělé tělo; (DA).

cabeza, f. (1) **parecer ~ de gallina** (Nik): být hlava děravá, být zapomnětlivý; (DA).

chancho, m. (1) **parecer ~ de engorde**, hanl. (Nik): být tlustý jako vepř, být tlustý jako prase; (2) **parecer ~ de hule** (Nik): viz: *parecer chancho de engorde*; (3) **parecer ~ de alforja** (Nik): viz: *parecer chancho de engorde*; ■ Syn.: *parecer chancho de hule, parecer chancho de alforja, nacatamal, parecer nacatamal pindongo*; (DA).

chile, m. (1) **parecer ~ relleno**, lid. (Mex): být napasovaný v oblečení jako tlačěnka, být narvaný v oblečení; (DA).

cola, f. (1) **parecer ~ de macho** (Guat): procházet se městem, potulovat se; (DA).

criado, m. (1) **parecer ~ con leche pedida**, lid. (Portor): vypadat neduživě; (DA).

cueca, f. (1) **parecer ~**, lid. (Bol, Chil): mít kopřivku, být alergický; ► pokud se něco příliš opakuje a vyústí tak v přesyčení; (DA).

culo, m. (1) **parecer ~ con pujo**, venk. (Hond): trvat na něčem, stavět si hlavu; (DA).

hule, m. (1) **parecer de ~**, lid. (Hond): nepřijetí šeku; ► kvůli nedostatku financí; (DA).

foto, f. (1) **parecer ~** (Mex, Salv, Nik, Kost, Ekv): být stejně oblečený, být jeden jako druhý; (DA).

gallina, f. (1) **parecer ~ chiricaca** (Nik): být rozčepýřený, mít naježené vlasy; (2) **parecer ~ comprada** (Nik): cítit se jak ryba na suchu, necítit se ve své kůži; ► na setkání nebo místě; (DA).

gallo, m. (1) **parecer ~ chorompo** (Salv): být spokojený sám se sebou, být na sebe hrdý; (DA).

garrobo, m. (1) **parecer ~** (Hond, Nik): vyhřívát se, slunit se; (DA).

librillo m. (1) **parecer ~** (Nik): být vrásčitý, mít hodně vrásek; (DA).

lora, f. (1) **parecer ~s en guanacaste** (Hond, Nik): dělat rozruch, dělat scénu; ► mluvit hlasitě; (DA).

loro, m. (1) **parecer ~ comiendo masa¹** (Hond): hodně mluvit, být ukecaný; (2) **parecer ~ comiendo masa²** (Hond): podrobit a zašpinit jídelní stůl; (3) **parecer ~s en guayabal**, lid. (Hond, Nik): udělat scénu; ► mluvit hlasitě a křičet; (DA).

mono, m. (1) **parecer ~ de chompipe** (Nik): být vrásčitý, mít spoustu vrásek; (2) **parecer ~ haciendo muecas** (Nik): přehnaně gestikulovat, hodně gestikulovat; (DA).

mosca, f. (1) **parecer ~ en leche** (Nik, Bol, Chil): vypadat jako čert v bílém; ► obléct někoho tmavé pleti do bílého oblečení; (DA).

moto, f. (1) **parecer ~** (Nik): být smutný, být něšťastný; (DA).

nacatamal, m. (1) **parecer ~ pindongo** (Nik): viz: *parecer chancho de engorde*; (DA).

palo, f. (1) **parecer ~ de jiñocuabo** (Nik): být zjizvený, mít tělo plné jizev a modřin; (DA).

pipilacha, f. (1) **parecer ~** (Nik): být hubený jako lunt, být hubený jako tyčka; (DA).

pollo, m. (1) **parecer ~ comprado** (Hond): cítit se jak ryba na suchu, necítit se příjemně; ► cítit se trapně na setkání nebo na nějakém místě; (2) **parecer ~ remojado** (Nik): být smutný, být skleslý, vypadat jako zpráskaný pes; ■ Syn.: *zenate, parecer zanate remojado*; (DA).

tripa, f. (1) **parecer real de ~** (Nik): být nekonečné, trvat dlouho; (DA).

retrato, m. (1) **parecer ~** (Hond, Nik): chodit pořád v tom samém; ► o oblečení; (DA).

semáforo, m. (1) **parecer ~** (Hond): být oblečený jako by utekl z cirkusu; ► být oblečen v křiklavých barvách; (DA).

tlaconete m. (1) **parecer ~ en sal** (Mex): viz: *moverse como tlaconete en sal*; (DA).

costal, m. (1) **parecer un ~ de huesos** (Guat, Hond, Nik, Bol, Chil): být kost a kůže; (DA).

escaparate, m. (1) **parecer un ~** (Ven): být tělnatý, být jak almara; (DA).

chicharra, f. (1) **parecer una ~**, lid. (Guat, Ven): být uchcaný, chcát jako koroptev; ► močit více než je obvyklé; (DA).

cucaracha, f. (1) **parecer una ~ loca**, venk. (Portor): chovat se poblázněně, být zřeštěný; (DA).

quirina, f. (1) **parecer una ~** (Nik): být hubený jak vyžle; (DA).

vara, f. (1) **parecer ~ de bajar aguacates**, lid. (Hond): být dlouhý jak bidlo, být dlouhý jako chmelová tyčka; ► o osobě: hubený a vysoký; (2) **parecer ~ de hurgar aviones** (Hond): být vysoký, být jako telegrafní tyč, být dlouhý jako týden; (DA).

yegua, f. (1) **parecer ~ panda** (Nik): mít tělo plné jizev a modřin; (DA).

zanate, m. (1) **parecer ~ remojado** (Nik): viz: *parecer pollo remojado*; (DA).

chica, f. (1) **parecerse a la ~ parida** (Nik): o dívce: mít vždy dítě v rukou; (DA).

Chumila, f. (1) **parecerse a la ~**, hanl. (Nik): být tlustý jako prase, být tlustý jako vepř; (DA).

ladrón, m. (1) **parecerse al mal ~ de Masaya**, hanl. (Nik): být jako trhan, vypadat jak houmlesák; ► být neupravený a špinavý; (DA).

PEDIR – PEDORRA

pedir, tr. (1) eufem. (Kol): nabízet sexuální vztah; (2) **¡pide que hay!** (Portor): však je toho dost!, jen se neostýchej!; (3) **pido** (Mex, Par, Arg, Urug): mír; ► ve hře nebo mezi přáteli: požádat o klid zbraní; (4) ~ **el dos**, lid. (Portor): vyptat cigaretu; (5) ~ **más que la Cruz Roja**, lid. (Portor): dojit, tahat peníze, žádat často finanční výpomoc; (6) **como se pide chambuque**, lid. (Per): jak se sluší a patří; (DA).

favor, m. (1) **no pedir ~ una cosa a otra**, lid. (Ekv): prašť jako uhoď, nebýt lepší kvality; ► jedna věc než druhá; (DA).

agiita, f. (1) **pedir ~**, lid. (Chil): být vyčerpaný, být grogy; (DA).

aventón, m. (1) **pedir ~** (Mex, Per): stopovat, jezdit autostopem; ■ Syn.: *dedo, halar dedo, bola, pedir bola, botella, pedir botella, cola, pedir cola, jalón, pedir jalón, pon, pedir pon*; (DA).

base, f. (1) **pedir ~**, lid. (Per): viz: *pedir esquina*; (DA).

bola, f. (1) ~ (Dom): viz: *pedir aventón*; (DA).

botella, f. (1) **pedir ~** (Kub): viz: *pedir aventón*; (DA).

cacao, m. (1) **pedir ~¹**, lid. (Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven): poprosit o pomoc; ► s dokončením něčeho; (2) **pedir ~²** (Guat, Hond, Salv, Nik, Dom, Kol, Kost): poprosit o prominutí; (3) **pedir ~³** (Guat, Kost, Pan): vzdát se, podrobit se; (4) **pedir ~⁴** (Hond): žádat nemožné, chtít modré z nebe; (DA).

cancha, f. (1) **pedir ~** (Ven, Bol): požádat o prostor; ► ve hře; (DA).

cano, f. (1) **pedir ~**, lid. (stř, vých a jzKol): požádat o pomoc nebo povolení; ► něco realizovat; (DA).

chepa, f. (1) **pedir ~¹** (Per): požádat o pauzu, přestávku či klid zbraní; (2) **pedir ~²** (Per): vzdát se, podrobit se; (DA).

chichi, f. (1) **pedir ~**, lid. (Mex): požádat o laskavost; (DA).

cola, f. (1) **pedir ~** (Ven): viz: *pedir aventón*; (DA).

capitolio, m. (1) **pedir el ~** (Kub): žádat příliš; (DA).

palo, m. (1) **pedir el ~** (Kub): zeptat se, kde končí řada; (2) **pedir el ~ a gritos** (Nik): chovat se velmi špatně, nechovat se dobře; (DA).

esquina, f. (1) **pedir ~¹**, lid. (Mex): požádat o shovívavost, požádat o ukončení; ► činnosti, kvůli vyčerpání; ■ Syn.: *base, pedir base*; (2) **pedir ~²**, argot (Hond): píchnout, pomoci; ► ve rvačce: jeden gang druhému proti třetímu; (DA).

jalón, m. (1) **pedir ~** (Guat, Hond): viz: *pedir aventón*; (DA).

bendición, f. (1) **pedir la ~** (Nik, Kub, Portor, Kol, Ven, Ekv, Bol): poprosit o požehnání; ► žádá mladší člen rodiny staršího; (DA).

cabeza, f. (1) **pedir la ~**, lid. (Kub): nestrpět, nesnášet; ► osobu; (DA).

escupidera, f. (1) **pedir la ~¹**, lid. (Arg, Urug): přijít s prosíkem; (2) **pedir la ~²** (Arg, Urug): vzdát se; (DA).

vacuna, f. (1) **pedir la ~** (Kol): vydírat; (DA).

limosna, f. (1) **pedir ~ con escopeta**, lid. (Par, Kub, Kol): žádat; ► s nároky; (2) **pedir su ~** (Mex): toužit, prahnout, nesmírně si přát; (DA).

deme, imper. (1) **pedir más que ~** (Kol): žádat příliš; ► opakovaně; (DA).

agua, f. (1) **pedir para las ~s**, lid. (Mex): říct si o dýško; (DA).

paro, m. (1) **pedir ~** (Guat): požádat o klid zbraní; viz: *pelo, pedir pelo*; (DA).

pelo, m. (1) **pedir ~¹** (Guat): požádat o mír, požádat o klid zbraní; ► při hře; ■ Syn.: *paro, pedir paro*; (2) **pedir ~²**, přenes. (Guat): stopnout, zastavit, požádat o pauzu; ► při hádce nebo konfliktu požádat o dočasné pozastavení boje; (DA).

perdón, m. (1) **pedir ~** (Pan): být ve špatném stavu; (DA).

pichón, m. (1) **pedir ~**, lid. (Pan): požádat o tanec; ► jiného tanečního partnera; (DA).

pita, f. (1) **pedir ~**, lid. (vých, již a zápBol): žádat o pomoc a pochopení; (DA).

pon, m. (1) **pedir ~** (Portor): viz: *pedir aventón*; (DA).

bote, m. (1) **pedir un ~¹**, lid. (Pan): stopovat; ► auta; (2) **pedir un ~²** (Pan): poprosit o svezení; (DA).

vía, f. (1) **pedir ~** (Hond): dát blinkr; (DA).

chambuque, m. (1) **como se pide ~**, lid. (Per): jak se sluší a patří; (DA).

pedo, m. (1) vulg., lid., přenes. (Mex, Guat, Hond, Portor, Ekv): problém, průser; ■ Syn.: *agite*; (2) (Guat): lež, výmluva; (3) (Guat): chvástání, naparování, přehnané ambice; (4) (Guat): skandál, pozdvižení; (5) (Salv): večírek, mejdan; (6) (Guat, Hond): strojenost, skrupule, zábrany; (7) vulg. (Hond): úlek, strach; (8) lid. (Par): štěstí, klika; (9) *¿qué ~?*, vulg. (Mex, Hond, Nik): tě pic!, tě péro, jak je?; ► používá se jako forma pozdravu mezi přáteli; ■ Syn.: *¿qué pedal?*; (10) **a los ~s**, vulg., lid. (Arg, Urug): plnou parou, rychle; ■ Syn.: *a los santos pedos*; (11) **a los santos ~s** (Arg): viz: *a los pedos*; (12) **al ~¹**, vulg., lid. (Mex, Nik): říj říj, ve výborném stavu, perfektně; (13) **al ~²** (Par, Arg, Urug): marně, nadarmo, zbytečně; (14) **al ~³** (Arg, Urug): povaleč, flákač; (15) **al ~⁴** (Chil): náhodou; (16) **al ~⁵** (Chil): pro nic za nic, bezdůvodně; (17) **al ~⁶** (výchBol): narychlo, nedbale; (18) **~ como bocina de avión**, vulg., lid. (Par, Arg, Urug): marně, nadarmo, zbytečně; ■ Syn.: *al pedo como cenicero de moto*; (19) **al ~ como cenicero de moto**, vulg. (Par, Arg, Urug): viz: *como bocina de avión*; (20) **como ~**, vulg., lid. (Nik, Arg, Urug): rychle, fofrem; (21) **como un ~** (Ven, Bol): rychle, fofrem; (22) **de ~**, vulg., lid. (Arg, Urug, Par): náhodou; (23) **de un ~** vulg. (Guat): rychle, spěšně; (24) **en ~**, vulg., lid. (Par, Arg, Urug): opilý, namol, na káry; (25) **huele ~s**, (Kost): viz: *huelepedos*; (26) **ni en ~**, vulg., lid. (Nik, Par, Arg, Urug): ani náhodou, ani omylem, v žádném případě, ani z legrace; ■ Syn.: *pepe, ni en pepe*; (27) **ni ~**, vulg., lid. (Mex): nevyhnutelně; (28) **~ azul**, vulg., lid. (Arg, Urug): opilost, opice; (29) **~ de alcalde** (Hond): nafoukanec, namyšlenec, nadutec; (30) **~ negro**, vulg., lid. (Arg): ožralost, opice; (DA).

pedorra, f., lid. (1) (Guat, Nik): motorka; (2) (Hond): kulomet; (DA).

PEGAMOSCO – PEGASOLA

pegamosco, m. (1) (Kol): keř (*Befaria* spp.); ► dosahuje výšky až 4 m, má červené květy ve tvaru zvonku; listy a květy vylučují pryskyřici, na kterou se chytají mouchy; ■ Syn.: *angucha, pegapega*; (DA).

angucha, f. (1) (Kol): keř, viz: *pegamosco*; (DA).

pegante, m. (1) (Kol, Ekv): lepidlo; (DA).

pegao, -gá, adj/subst. (1) lid. (Kub, Dom, zápKol): vtěrka, přísírka; ► nezvaný host; (DA).

pegapalo, m. (1) (Portor): věšák shloučený; ► rostlina (*Rhipsalis cassutha*); (DA).

pegapega, m/f. (1) m. (Chil, Mex): rostlina, jejíž plody se přilepí na vše, co s nimi přijde do styku, zejm. na oblečení; (2) (Kol): viz: *pegamosco*; (3) (Hond, Salv, Chil): bodlák; (4) (Hond, Nik): rostlina, která lehce zakoření, zapouští kořeny; (5) (Kost, Pan): rostlina (*Pharus latifolius*); ► rostlina, jejíž semínka se při styku s pokožkou nebo oblečením snadno přilepí; ■ Syn.: *lambedor*; (6) f. (Portor): viz: *sayunsay*; (7) m., lid. (Hond, Salv, Nik, Ven): přísavka, klíště; ► člověk, který je vždy v něčí společnosti; (8) f. (Ven): přísavka, klíště; ► tendence někoho hledat společnost jiné osoby; (9) m. (Hond): obránce; ► zejm. ve fotbale nebo jiných kolektivních sportech; (10) lid. (Kub, Per): suchý zip; ■ Var.: *pega-pega*; (DA).

pegapollo, m. (1) (Portor): viz: *sonorita*; (DA).

pegar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr., lid. (Mex, Guat, Nik, Dom, Kol, Ekv, Per, Urug): uspět, mít úspěch; (2) tr. (Nik, Kost, Dom, Ven, Ekv): vyhrát cenu; ► v hazardní hře; (3) (Nik, Dom, Pan, Par, Urug): uhodnout, trefit se; ► do odpovědi; (4) intr. (Nik, Dom, Portor): uhodnout, trefit se; ► náhodou; (5) (Hond, Dom): mít dobrou mušku; (6) zvrat. (Kub): umístit poslední kámen, kostku; ► v dominu; (7) lid. (Portor, Urug): vyhrát; ► hazardní hru; (8) tr/zvrat., (Dom, Ven, Ekv): spolknout, pozřít; ► jídlo, pití; (9) intr. (Pan, Portor, Ekv, výchBol): pustit se do něčeho s vervou; (10) tr., lid. (Dom): ukřivdit; ► neprávem obvinít; (11) (Dom): dát někomu přezdívku; (12) (Par): dávat za vinu, vinit, obvinít; (13) intr. (Kub): pracovat; (14) intr/zvrat. (Kub): žít si blaze; ► dostávat výhody nebo peníze; (15) (Salv, Kost): utopit auto v bažině; (16) tr., lid. (vých a jižBol): zamknout; ► na visací zámek; (17) (zápBol): žvýkat listy koky; ► občas smíchané s práškem *quinoi* nebo brambor, které se následně povaří a vzniká tak vývar s povzbuzujícím účinkem; (18) tr., vulg., lid. (Dom): mít sexuální poměr, spát s někým; ► se ženou; (19) (Hond): kecat, vymýšlet si; ► říkat většinou lži; (20) (Hond): ukrást, okrást; (21) **pégate mecha** (Nik): mazej!, už se nes!; ► používá v situaci, kdy chceme někoho požádat, aby odešel; (22) **~la¹**, lid. (Nik, Kost, Portor, Arg, Urug): trefit se do černého, kápnout na to, uhádnout správnou odpověď; (23) **~la²** (Guat, Hond, Salv, Nik, Chil): napálit někoho, oklamat, podvést; (24) **~la³** (Hond): být fit, udržovat se; ► v dobré fyzické kondici i

přes svůj věk; (25) *~le¹*, lid. (Chil): vědět jak na to; (26) *~le²* (Bol): aktivně se věnovat; ► činnosti; (27) **pegársela**, lid. (Pan, Ven, Per): ožrat se, opít se, přebrat; (28) **allá pegue y aquí no llegue**, lid. (Dom): horší už to snad nebude; (29) **así se pegan botones**, lid. (Hond): dobrá práce!, tak se to dělá!; ► vyj. uznání, pochvalu; (30) **si me va(s) a ~, no me regañe(s)** (Kol, Ven): dostávat co proto, slíznout si to; (31) *~ un levantón* (Salv): doporučit, poradit; (32) **pegarle al gordo** (Mex, Nik, Kost): vyhrát hlavní cenu v loterii; (33) *~le el feo*, lid. (Hond): chovat se divně, nenormálně; (34) *~se la quebrada*, lid. (Chil): chovat se namyšleně, povýšeně nebo arogantně; (DA).

bote, m. (1) **no pegar nada ni al quinto ~** (Chil): nikdy nic nevyhrát, nevyhrát ani za nic; (DA).

botón, m. (1) **pegar ~es**, lid. (Mex): zkatat, zemřít; (2) (Hond): dělat něco dobře, být šikovný; (DA).

cacho, m. (1) **pegar ~s**, lid. (Kost, Ven): být nevěrný, nasadit parohy, podvádět; (DA).

cana, f. (1) **pegar ~s**, argot (Ven): sedět v chládku, být ve vězení, sedět; (DA).

centro, m. (1) **pegar ~¹** (Guat): mít štěstí, mít kliku; (2) **pegar ~²** (Guat): otěhotnět, přijít do jiného stavu; (DA).

cerca, f. (1) **pegar con ~**, lid. (Kost): narazit na překážku; (DA).

tubo, m. (1) **pegar con ~¹**, lid. (Mex, Hond): mít úspěch, pozitivně ovlivnit; (2) **pegar con ~²** (Mex): přesvědčivě říct, rozhodně udělat; (DA).

daga, f. (1) **pegar ~**, lid. (Portor): souložit; (DA).

duro, adj. (1) **pegar ~** (Nik, Kost, Dom, Bol): těžce onemocnět, zachvátit; ► nemoc; (DA).

alarido, m. (1) **pegar el ~**, lid. (Guat, Hond, Nik): řvát; ► breky; (DA).

barquinazo, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Hond, Nik): natáhnout brka; (2) **pegar el ~²** (Hond): rozbít se, pokazit se; ► stroj nebo nábytek; (3) **pegar el ~³** (Nik): dát padáka, vyhodit z práce; (DA).

brinco, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Mex): reagovat rozhodně a rezolutně; (2) **pegar el ~²** (Nik, Kost): vehementně protestovat; (DA).

cachimbazo, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Hond, Nik): umřít; ► zvíře nebo člověk; (2) **pegar el ~²** (Hond, Nik): pokazit se, přestat fungovat; (DA).

churretazo, m. (1) **pegar el ~** (Nik): mít průjem, mít běhavku; ■ Syn.: *pitazo, pegar el pitazo*; (DA).

diente, m. (1) **pegar el ~**, lid. (Dom, Portor): jíst s chutí; (DA).

macanazo, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Hond, Nik): umřít, zmizet; (2) **pegar el ~²** (Hond): pokazit se, přestat fungovat; (3) **pegar el ~³** (Hond): zkrachovat; (DA).

marimbazo, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Hond): zkrachovat; (2) **pegar el ~²** (Hond): být pod drnem; (DA).

mate, m. (1) **pegar el ~** (Nik): být překvapený, divit se; (DA).

pitazo, m. (1) **pegar el ~** (Nik): viz: *pegar el churretazo*; (DA).

plomo, m. (1) **pegar el ~** (Ven): být v jiném stavu; (DA).

raje, m. (1) **pegar el ~¹**, lid. (Arg, Urug): vzít roha, zdrhnout; (2) **pegar el ~²** (Arg): dát padáka, vyhodit z práce; (3) **pegar el ~³** (Arg): dát kopačky, odmítnout, opustit, rozejít se s někým; (DA).

riendazo, m. (1) **pegar el ~** (Hond): pojit, zemřít; ► člověk, květina nebo zvíře; (DA).

vergazo, m. (1) **pegar el ~¹**, vulg. (Hond, Nik): chcípnout; (2) **pegar el ~²** (Hond): pokazit se, zničit se; (DA).

nuca, f. (1) **pegar en la ~** (Chil): být nevěrný; (DA).

pera, f. (1) **pegar en la ~**, lid. (Chil): vyžít; ► využít pozvání od jiné osoby a najíst nebo napít se na účet dané osoby; (2) **pegarse en la ~** (Chil): šňupat; ► drogu, obzvláště kokain; (DA).

canilla, f. (1) **pegar en las ~s**, lid. (Chil): rýpat, opakovaně útočit, šít do někoho; (DA).

cosa, f. (1) **pegar en una ~**, lid. (Portor): ponořit se do práce, snažit se odvést dobrou práci, about se do toho; (DA).

leco, m. (1) **pegar ~s**, lid. (Ven): mít pronikavý hlas; (DA).

tarro, m. (1) **pegar los ~s**, lid. (Kub): nasadit parohy, podvádět; (DA).

melga, f. (1) **pegar ~**, venk. (Salv): zdrhnout, vzít roha; (DA).

patada, f. (1) **pegar ~ y mordida** (Hond): urazit se, naštvat se, být uražený; (DA).

boche, m. (1) **pegar un ~**, lid. (Ven): viz: *dar un boche*; (DA).

jaretazo, m. (1) **pegar un ~**, lid. (Kost): vzít si bohatou manželku; ► kvůli dosažení lepší finanční pozice; (DA).

levantón, m. (1) **pegar un ~** (Salv): doporučit, poradit; (DA).

barriga, f. (1) **pegar una ~**, lid. (Dom): přivést do jiného stavu, zbouchnout; (DA).

disparada, f. (1) **pegar una ~**, lid. (Arg, Urug): vystřelit, zamířit; ► rychle, k určitému místu; (DA).

pestañada, f. (1) **pegar una ~**, lid. (Per, Bol, Urug): spát; (DA).

vellón, m. (1) **pegar ~es**, lid. (Portor): vodit za nos, dělat si legraci; (DA).

clavo, m. (1) **pegarle al ~**, lid. (Mex): uhodit hřebíček na hlavičku, trefit se; (DA).

gordo, adj. (1) **pegarle al ~** (Mex, Nik, Kost): vyhrát hlavní cenu v loterii; (DA).

calor, m. (1) **pegarle ~ de vista** (Nik): viz: *pegarle sol*; (DA).

feo, m. (1) **pegarle el ~**, lid. (Hond): chovat se divně, nenormálně; (DA).

gana, f. (1) **pegarle la ~**, lid. (Mex, Guat, Nik): chtít, toužit; ► jen z rozmaru; (DA).

llorona, f. (1) **pegarle la ~** (Hond): fňukat, brečet, natahovat; ► bezdůvodně; (DA).

pálida, f. (1) **pegarle la ~** (Hond): omdlít, zblednout; (DA).

sol, m. (1) **pegarle ~** (Nik): škádlit malé dítě; ► ponoukat, provokovat pohledem; ■ Syn.: *calor*, *pegarle calor de vista*; (DA).

santo, m. (1) **pegarse a un ~** (Nik, Pan, Dom): modlit se; ► za účelem dosažení laskavosti; (DA).

mazate, m. (1) **pegarse como un ~** (Nik): držet se někoho jako klíště, lepit se na někoho; (DA).

alcachofazo, m. (1) **pegarse el ~**, lid. (Chil): uvědomit si; (DA).

gomazo, m. (1) **pegarse el ~**, málo užív. (Chil): viz: *pegarse los gomazos*; (2) **pegarse los ~s**, lid. (Chil): najednou si uvědomit, že něco není opravené; ■ Syn.: *gomazo*, *pegarse el gomazo*; (DA).

pique, m. (1) **pegarse el ~**, lid. (Chil): chvátat, spěchat, řítit se; ► někam vyřítit něco; (DA).

raje, m. (1) **pegarse el ~**, lid. (Arg, Urug): zdechnout se, vzít roha; (DA).

cachada, f. (1) **pegarse la ~**, lid. (Chil): uvědomit si; (DA).

oso, m. (1) **pegarse la del ~**, lid. (Ekv): opít se, ožrat se, navát se; (DA).

frisa, f. (1) **pegarse la ~** (Portor): zaspát; (DA).

quebrada, f. (1) **pegarse la ~**, lid. (Chil): chovat se namyšleně, povýšeně nebo arogantně; (DA).

rodadita, f. (1) **pegarse la ~**, lid. (Kol): jet někam na otočku, udělat si krátký výlet; (DA).

carril, m. (1) **pegarse un ~**, lid. (Chil): vymyslet si, improvizovat; ► vyváznout tak z ošemetné situace; (DA).

jabón, m. (1) **pegarse un ~**, lid. (Arg, Urug): vyděsit se, polekat se; (DA).

palo, m. (1) **pegarse un ~¹** (Dom, Ven): napít se, dát si doušek alkoholického nápoje; (2) **pegarse un ~²**, lid. (Ekv): souložit; (DA).

lavada, f. (1) **pegarse una ~**, lid. (střKol): zmoknout, zmoknout jako káně; (DA).

pestañeada, f. (1) **pegarse una ~**, lid. (Kol, Chil): dát si šlofika, dát si siestu; (DA).

pata, f. (1) **pegarse a la pata ~** (Pan): střežit jak oko v hlavě, dohlížet na někoho, nespouštět oči; (DA).

flote, m. (1) **pegarse el flote ~** (Hond): rozčítit se, vyletět, naštvat se; ► zničehonic, bezdůvodně; (DA).

cobija, f. (1) **pegarse las ~s**, lid. (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Kol, Ekv, Urug): prospat se, přispát si, zaspát; (DA).

platino, m. (1) **pegarse los ~s¹**, lid. (Chil): koktat, zakoktat se; (2) **pegarse los ~s²** (Chil): být mimo, být zmatený; (DA).

pegariza, f. (1) (Hond): marihuana; (DA).

pegarropa, f., lid. (1) (Mex): rostlina; ► její plody se lepí na cokoliv, co se jich dotkne, obzvlášť na oblečení; (DA).

pegasola, adj/subst., lid. (1) (Par): lepítka, lepící páska, nálepka; (DA).

PEGUE – PEINETÓN

pegue, m. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv): charisma, přitažlivost; (2) (Hond): zasnoubení, zasnuby; (3) (Hond): práce, zaměstnání; (4) lid. (Hond): doporučení; ► pracovní; (5) (Nik): pracoviště; (6) (Hond, Salv): šev, sešítí; (7) (Hond): připojení; ► k energetické síti nebo na odběr vody; (8) (Guat): známka kvality, kvalita; (9) (Hond): zakořenění; ► rostliny; (10) lid. (Urug): trapas, trapná situace; (DA).

peguear, intr. (1) (Nik): pracovat; (DA).

peguero, -ra, adj/subst. (1) (Salv): čičač; ► toxikoman, který upřednostňuje čichání těkavých látek; (DA).

- pehuajó**, m. (1) (sevArg): vodní rostlina (*Thalia geniculata*); ► roste až do 1,5 m nad vodní hladinu, má jeden velký a silný kopinatý list se žlutým plodem; (DA).
- pehual**, m. (1) (Arg): viz: *pegual*; (DA).
- pehuén**, m. (← map. *pewen*) (1) (Chil, Arg): blahočet chilský; ► strom; ■ Syn.: *pino de Neuquén*; (2) (Chil, Arg): plod blahočetu chilského; ► v průměru 15 cm velký, jedná se o peckovici ve formě šišky; (3) (Chil, Arg): semínko blahočetu chilského; ► podobá se mandli, má tmavě hnědou barvu, po uvaření je jedlé; (DA).
- peído, -da**, adj., hanl. (1) (Hond): otravný, protivný; (DA).
- peinado**, f. (1) (Hond, Ekv): pročesávání, důkladné prohledávání; ► určité oblasti; (2) lid. (Hond, Nik): krádež; (3) (Hond): výtka, pokárání; (DA).
- peinado**, m., venk. (1) (Guat): odplevelení pomocí mačety; (DA).
- peinador, -ra**, adj/subst., lid. (1) (Hond): zlodějský, zlodějíček; (DA).
- peinadora**, f. (1) (Nik, Kost, Pan, Ven, Ekv): toaletní stolek; (DA).
- peinar(se)**, tr/intr/zvrat. (1) intr/zvrat., lid. (Mex): zemřít, být pod dnem; (2) tr/zvrat. (Guat, Hond, Salv, Nik): okrást, ukrást; (3) tr., venk. (Guat, Salv, Dom): pokosit plevel, trávu; ► mačetou; (4) intr/zvrat., lid. (Chil): zazářit, blýsknout se; ► o člověku; (5) (Chil): šňupat; ► drogu; (6) tr., vulg. (Hond, Salv): souložit; (7) intr. (Hond, Salv): flákat se, povalovat se; (8) **no te peínés que no salís en la foto**, lid. (Arg): jen přes mou mrtvolu!, to nel!; ► vyj. nesouhlas s účastí jiné osoby; (9) **o te peinas o te haces moñitos**, lid. (Kub): musíš se rozhodnout, rozsekní to; ► vyj. nutnost udělat rozhodnutí; (10) **o te peineas o te haces papelillo**, lid. (Portor): musíš se rozhodnout; ► vyj. nutnost udělat rozhodnutí; ■ Syn.: *o te peinas o te haces rolos*; (11) **o te peinas o te haces rolos** (Portor): viz: *o te peinas o te haces papelillo*; (DA).
- lado**, m. (1) **peinar el ~** (Hond): stát po boku, být oporou, krýt někomu záda; (DA).
- culebra**, f. (1) **peinar la ~**, lid. (Hond, Nik): poflakovat se, nepracovat, flákat se; ■ Syn.: *pava, peinar la pava*; (DA).
- gata**, f. (1) **peinar la ~** (Hond): viz: *peinar la culebra*; (DA).
- muñeca**, f. (1) **peinar la ~¹**, lid. (Per, Chil): chovat se jako blázen, chovat se ztřeštěně; (2) **peinar la ~²** (Per): plýtvat časem, mrhat časem, ztrácet čas; (DA).
- pava**, f. (1) **peinar la ~** (Hond): viz: *peinar la culebra*; (DA).
- libro**, m. (1) **peinarse de ~ abierto**, lid. (Mex): učesat si pěšinku; ► uprostřed hlavy; ■ Syn.: *nalga, peinarse de nalga*; (DA).
- nalga**, f. (1) **peinarse de ~** (Mex): viz: *peinarse de libro abierto*; (DA).
- préstamo**, m. (1) **peinarse ~ forzoso** (Mex): viz: *peinarse de queso oaxaca*; (DA).
- queso**, m. (1) **peinarse de ~ oaxaca**, lid. (Mex): zakrýt plešku, učesat si přehazovačku; ■ Syn.: *préstamo, peinarse de préstamo forzoso*; (DA).
- peinaviejas**, m., vulg., lid. (1) (Hond): být na starší; ► o muži, který rád udržuje milostný vztah se staršími ženami; (DA).
- peine**, adj/subst. (1) m. (Hond, Kub): česání, pročesání; (2) (Salv): policejní zátah, razie; (3) (Guat): držák papíru; ► připevněný na řezačce papíru, sloužící pro přesné vedení řezu; (4) (Guat): předkus, vyčnávající zuby; (5) adj/subst., lid. (stř, záp a jižBol): expert, odborník na slovo vzatý; (6) adj. (stř, záp a jižBol): hulvát, bezohledná osoba; ► osoba, která si nebere servítky; (7) m. (Hond): krádež; (8) (Hond): hudební nástroj; ► vytvořen z hřebenu z želvoviny, gumy nebo plastu, který se obalí se kouskem celofánu; (9) (Hond): zásobník; ► zbraně; (10) **~ de bruja** (Mex): pumpava obecná; ► rostlina; ■ Syn.: *peludilla*; (11) **~ de mico¹** (jvBol, Kol): liána (*Pithecoctenium crucigerum*); ► popínavá rostlina s úponky rozvětvenými do tří ramen, vstřičnými listy a bílými květy, hroznovitým květenstvím, jehož plod je pokrytý tupými trny a obsahuje okřídlená semena, v lidovém léčitelství se používá při léčbě revma; (12) **~ de mico²** (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): poslupan člunový; ► strom z čeledi *Tiliaceae*; ■ Syn.: *burío, pachote*; (13) **~ de mico³** (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): vlákno kůry poslupana člunového; ► používá se jako provaz; (14) **~~~** (střBol): strom (*Nephelea incana*); ► dosahuje výšky až 4 m, má menší počet vějířovitých listů, které jsou pokryty tmavými ostny a velkými šupinami, jeho klovatina hojí rány; (DA).
- peinecillo**, m. (1) (Pan): strom (*Apeiba membranacea*); ► roste do výšky až 30 m, má vstřičné listy, žluté květy a plody ve zploštělých kapslích, které jsou pokryty trny, po dozrání mají tyto kapsle černou barvu; ■ Syn.: *cortezo, frutabicho*; (DA).
- peineta**, adj/subst. (1) f. (Bol, Chil, Per): hřeben; (2) přenes., lid. (Guat, Nik, Portor): předkus, vyčnávající chrup; (3) m/f. (Chil): odborník na slovo vzatý, expert; (4) adj/subst., lid. (Chil): hezký

kousek, kus; ► o osobě nebo věci; (5) venk. (Salv): shluk až osmi zrn kávy; (6) (Kost): shluk, trs tří zrn; ► obzvláště kávy; (7) ~ **de balcón**, f. (Pan): hřebínek do vlasů; ► hřebínek, který nosí panamské ženy (*empolleradas*); (DA).

peinetón, m. (1) (Pan): hřebínek do vlasů; ► umístěn vzadu na hlavě, nosí jej žena, která má na sobě sukni *pollera*; (DA).

PELAPALO – PELAZÓN

pelapalo, m. (1) (Portor): strom, viz: *hicaquillo*; ■ Var.: *pela palo*; (DA).

pelapapas, m. (1) (Kub): škrabka na brambory; (DA).

pelapecho, m. (1) (jzChil): čaroděj, šaman, kouzelník; (DA).

pelar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr/zvrat., lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Per, výchBol, Urug): prásknout do bot, utéct; ■ Syn.: *pelárselas*; (2) (Mex, Salv, Nik, Pan, Dom, Urug): natáhnout bačkory, zemřít; (3) (Guat, Pan, Dom, sevKol, Ven, Per, Bol): udělat chybu, splést se; ■ Syn.: *pelársela*; (4) (Per): utrpět zklamání, být zklamáný; (5) lid. (Ekv): vybuchnout, nedat to; ► o studentovi: během písemné práce nebo prezentace; (6) (Ekv): špatně ztvárnit roli; ► o herci; (7) tr., lid. (Mex, Hond, Nik): věnovat pozornost, všímat si; (8) (Portor, Mex): dát ránu, praštit, zbit; (9) (Guat, výchBol, Arg, Urug, Par): vytasit, vytáhnout; ► rychle vytáhnout, zejm. zbraň nebo peněženku; (10) (Hond, Nik, Kost, Bol Par, Urug): odhalit, obnažit; (11) intr/zvrat. (Hond, Salv, Bol): svléknout se; (12) lid. (Dom, Portor, Chil): usilovat, snažit se dosáhnout; ► něčeho, co si velmi přejeme; ■ Syn.: *pelárselas*; (13) tr. (Chil): krást, loupit; (14) intr/zvrat. (Pan, Portor): přijít o všechny peníze; (15) tr. (Kub): podráždít pokožku močí; (16) (Dom): oklamat, podvést; ► přinutit k vydání něčeho; (17) intr., lid. (Par): být v trapné situaci, ztrapnit se, udělat si trapas; (18) **no ~la**, vulg., lid. (Hond): ztratit sexuální vitalitu; ► o muži; (19) **~la¹**, vulg. (Mex, Pan): natáhnout brka; (20) **~la²** (Pan): posrat se, podělat se; ► pokazit se; (21) **pelársela¹**, vulg. (Mex): mít větší zásluhu; (22) **pelársela²** (Guat): mrhat časem, ztrácet čas; (23) **pelársela³** (Bol): selhat, neuspět, ztroskotat; (24) **pelársela⁴** (Bol): ztratit iluze, utrpět zklamání; viz též: *pelarse la frente*; (25) **pelársela⁵** (Kost, Pan): udělat chybu, splést se; viz též: *pelarse*; (26) **pelárselas¹** (Chil): utéct; viz též: *pelarse*; (27) **pelárselas²** (Chil): snažit se, usilovat; viz též: *pelarse*; (28) **pelárselas³** (Kub): pít krev, otravovat; (29) **cada uno pela su guineo** (Salv): každý platí to svoje; ► každý by si měl zaplatit svou útratu; (30) **~ el verde**, lid. (Salv, Nik): natáhnout bačkory, zemřít; (DA).

coco, m. (1) **pelar a ~** (Kub): viz: *pelar al coco*; (2) **pelar al ~** (Kub): nechat se ostříhat nakrátko, ostříhat se na ježka; ■ Syn.: *coco, pelar a coco*; (3) **pelarse a ~**, lid. (Mex): nechat se ostříhat na krátko, ostříhat se na ježka; ■ Syn.: *raspacoco, pelarse a raspacoco*; (DA).

bola, f. (1) **pelar ~s¹**, vulg. (Ven): být švorc, být bez peněz; (2) **pelar ~s²**, lid. (Ven): neuspět, ztroskotat; (3) **pelar ~s³** (Ven): zkat, zemřít; (DA).

culo, m. (1) **pelar ~**, vulg. (Par): ukázat na někoho zadek; ► za účelem urážky, legrace nebo předvádění se; (2) **pelar el ~**, (Hond, Nik): lézt do zadku; (3) **pelarse el ~¹**, lid. (Arg): dřít jako kůň, tvrdě pracovat; (4) **pelarse el ~²**, vulg. (Hond): vzít nohy na ramena; (5) **pelarse el ~³**, (Kost): ztrapnit se; ► udělat chybu a ztrapnit se; (DA).

eje, m. (1) **pelar ~**, vulg. (Hond): být jedno, být fuk; (DA).

ajo, m. (1) **pelar el ~¹**, lid. (Chil): tvrdě pracovat, dřít jako kůň; ► bez patřičné odměny; (2) **pelar el ~²** (Salv, Nik): umřít; (DA).

ayote, m. (1) **pelar el ~**, lid. (Salv): natáhnout bačkory; (DA).

bollo, m. (1) **pelar el ~¹**, lid. (Pan): zkat, zemřít; (2) **pelar el ~²** (Pan): být namol, být na káry, být opilý; (DA).

cobre, m. (1) **pelar el ~** (Nik, Kol): ukázat se z té horší stránky, mít špatné úmysly; (DA).

cuero, m. (1) **pelar ~**, lid. (Bol): mluvit o někom špatně; (DA).

diente, m. (1) **pelar el ~¹**, lid. (Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Bol): koketně se uculovat; ► obzvláště při flirtování; (2) **pelar el ~²** (Pan, Ven, Bol): lichotit, pochlebovat; (3) **pelar los ~s¹**, lid. (Mex, Guat, Hond, Nik, Pan, Portor, Ven, Bol, Par, Per): koketně se uculovat; (4) **pelar los ~s²** (Mex): minout se účinkem, nezanechat následky; (5) **pelar los ~s³** (Nik, Kost, Ven, Chil): zubit se,

vycenit zuby; (6) **pelar los** ~s⁴ (Hond, Bol): ušklíbnout se, šklebit se, zkřivit hubu; ► nechutí, nelibostí; (DA).

mecate, m. (1) **pelar el** ~ (Ven): udělat chybu; (DA).

ojo, m. (1) **pelar el** ~¹, lid. (Mex, Nik, Ven, Ekv): být ve střehu, být obezřetný, dávat si pozor; (2) **pelar el** ~² (Nik, Kost, Pan, Ven): bedlivě sledovat, pozorně si prohlížet; (3) **pelar el** ~³ (szPer): zemřít; (4) **pelar el** ~⁴ (Guat, Kost): být obezřetný, být opatrný; (5) **pelar los** ~s¹ (Mex, Guat, Nik, Pan, Ven): vyvalit oči, vytréstit oči; ► obdivem nebo strachy; (6) **pelar los** ~s² (Mex, Kost, Pan): viz: *pelar el ojo*; (7) **pelar los** ~s³, lid. (Hond): dávat pozor, být ve střehu; (DA).

piano, m. (1) **pelar el** ~, lid. (Guat): smát se, usmívat se, zubit se; (DA).

riel, m. (1) **pelar el** ~, vulg. (Guat): nedělat si starosti, nestarat se, nepřikládat důležitost; (DA).

verde, adj. (1) **pelar el** ~, lid. (Salv, Nik): jít pod drn, zemřít; (DA).

boche, m. (1) **pelar ese** ~, lid. (Ven): promarnit příležitost, promrhat šanci; (DA).

gajo, m. (1) **pelar** ~¹, lid. (Ven): natáhnout pérka, zemřít; (2) **pelar** ~² (Ven): být švorc, být bez peněz; (3) **pelar** ~³ (Ven): zmýlit se, udělat chybu; (DA).

gallo, m. (1) **pelar** ~¹, lid. (zápHond, Salv, Mex, Guat): natáhnout bačkory; (2) **pelar** ~² (Mex, Hond): utéct, prásknout do bot; (DA).

cara, f. (1) **pelar la** ~¹ (Salv, Nik): zostudit, ukázat něčí pravou tvář, odhalit něčí úmysly; (2) **pelar la** ~², lid. (Hond): dát najevo odmítnutí, zavrhnout; (3) **pelarse la** ~ (Pan): netvářit se nadšeně při požádání; (DA).

mazorca, f. (1) **pelar la** ~, lid. (Guat, Hond, Salv): smát se, usmívat se; (DA).

oreja, f. (1) **pelar la** ~, lid. (Guat): pozorně poslouchat, nastrožit uši; (DA).

pava, f. (1) **pelar la** ~ (Hond): flákat se, zahálet; (DA).

tusa, f. (1) **pelar la** ~, lid. (Hond): utéct, vzít nohy na ramena; (DA).

yuca, f. (1) **pelar la** ~ (Hond, Nik): honit; ► dráždit rukou mužský pohlavní orgán; (DA).

birola, f. (1) **pelar las** ~s, lid. (Hond, Salv): mít oči na šťopkách, dávat pozor; (DA).

charola, f. (1) **pelar las** ~s, lid. (Hond, Nik): mít oči na šťopkách, dávat pozor; (DA).

guayaba, f. (1) **pelar las** ~s, lid. (Kost): pozorně se dívat, bedlivě sledovat; (DA).

jacha, f. (1) **pelar las** ~s¹, vulg. (Guat, Hond): řezat se, chlámát se, usmívat se; (2) **pelar las** ~s², lid., hanl. (Hond, Salv): ušklíbnout se, udělat otrávený obličej, obrátit oči v sloup; ► většinou doprovázený nesouhlasným mlasknutím; (DA).

pepa, f. (1) **pelar las** ~s, lid. (Ekv): věnovat pozornost, dávat pozor; (DA).

farol, m. (1) **pelar los** ~es (Hond, Nik): být obezřetný, mít se na pozoru; (DA).

foco, m. (1) **pelar los** ~s, lid. (Hond): mít oči na šťopkách, dávat pozor; (DA).

rata, f. (1) **pelar** ~ (Guat, Salv): zemřít; (DA).

estaca, f. (1) **pelarle la** ~ (Gaut): viz: *pelarle la verga*; (DA).

verga, f. (1) **pelarle la** ~, vulg. (Guat, Hond): absolutně nezajímat, jít úplně kolem někoho; ■ Syn.: *estaca, pelarle la estaca*; (2) **pelarse la** ~¹ (Hond): vzít do zaječích, utéct, zdrhnout; (3) **pelarse la** ~², vulg. (Hond): poflakovat se, nic nedělat, válet šunky; (DA).

plancha, f. (1) **pelarse a la** ~ (Hond): ostříhat si ofinu; (DA).

raspacoco, m. (1) **pelarse a** ~ (Portor): viz: *pelarse a coco*; (DA).

caite, m. (1) **pelarse el** ~, lid. (Guat, Hond, Nik): zdrhnout, vzít roha; (DA).

suyate, m. (1) **pelarse el** ~, lid. (Hond): prásknout do bot, zdrhnout; (DA).

frente, f. (1) **pelarse la** ~¹, lid. (Arg, Urug): tvrdě pracovat, dřít jako kůň; (2) **pelarse la** ~² (szArg): ztratit iluze, utrpět zklamání; ■ Syn.: *pelársela*; (DA).

panza, f. (1) **pelarse la** ~, lid. (Hond): ukázat břicho, odhalit břicho; (DA).

billete, m. (1) **pelársele el** ~ (Dom): zůstat s prázdnýma rukama; ► nedostat, nedosáhnout zamýšleného; (DA).

alambre, m. (1) **pelársele los** ~s, lid. (Guat, Hond, Chil): viz: *pelársele los cables*; (DA).

cable, m. (1) **pelársele los** ~s, lid. (Guat, Hond, Salv, Nik, Bol, Chil, Arg, Urug): hrábnout, přeskočit někomu; ■ Syn.: *alambre, pelársele los alambres*; (DA).

pelaverga, adj/subst., vulg., lid. (1) (Ekv): osina v zadku, prudič, sráč; (DA).

pelaverguismo, m., vulg. (← *pelar la verga*) (1) (Guat): apatický přístup; ► kdy je člověku vše jedno a vyjadřuje nezájem; (DA).

pelazón, adj/subst. (1) f. (Kost, Ven): mizérie, bída, nouze; (2) (Kub, Portor): těžká finanční situace; (3) m. (Hond, Salv): šílenství, pomatení smyslů; (4) (Hond, Kost): oblast nebo hora bez vegetace;

(5) adj. (Hond): hračka, snadná věc, brnkačka; (6) ~ **de alambres**, m/f. (Hond, Salv): šílenec, zfetovaná osoba; (DA).

PENSAR

pensar, tr/intr. (1) tr. (Dom, Kol, Ekv): pamatovat si na někoho; (2) intr. (Chil): být možné; ► existovat šance, že se podaří zrealizovat to, o čem se mluví; (3) **hasta para orinar se piensa** (Hond): u všeho se musí myslet; ► vyj. nutnost přemýšlet nad tím, co se dělá; (DA).

inmortalidad, f. (1) **pensar en la ~ del cangrejo** (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Ven, Ekv, Bol, Urug): být roztržitý, myslet na nesmrtelnost chrousta; (2) **pensar en la ~ del mosquito** (Per): rozptýlit se, ztratit pozornost; (DA).

gallo, m. (1) **pensar en las muelas del ~** (Guat): rozptýlit se, ztratit pozornost; (2) **pensar en los anteojos del ~** (Guat): rozptýlit se, ztratit pozornost; (3) **pensar en los huevos del ~**, lid. (Kost, Kol): být nepozorný; (DA).

pajarita, f. (1) **pensar en ~s preñadas** (Pan): viz: *pensar en pajaritos preñados*; (DA).

pájarito, m. (1) **pensar en ~s preña(d)os** (Pan, Dom, Portor): dělat si iluze; viz též: *pensar en pajaritas preñadas*; (DA).

PEPA – PEPERECHERO

pepa, f. (1) (Kol, Per, Ekv): extáze; ► droga; (2) (Kol, Per, Ekv): tabletky, pastilky, prášek; (3) (Portor, Per, Chil): pastilka omamné látky; (4) lid. (Arg): papírek LSD; ► droga; (5) (Pan, Portor, Per, Bol): pecka; ► v ovoci; (6) (Kol): jádro ovoce; (7) (Kol): zrnko kávy; (8) (Hond, Kost, Pan): pecka; ► v ovoci, např. v *chayote*; (9) (Salv): pecka, semínko ovoce *marañón*; (10) venk. (Hond): zárodek ovoce *pataste*; (11) (Mex, Pan, Ekv, Chil): výrůstek na jazyce kohouta nebo slepice; ► brání v jídle a pití; (12) (Mex): hudební nástroj; ► podobá se velké flétně; (13) lid. (střKol): chytrá, prozíravá osoba; (14) (Per): vzhled; ► především tváře; (15) adj., lid. (Ekv): skvělý, bezvadný; ► o věci; (16) (Ekv): sympaták, milý, příjemný člověk; (17) f., lid. (Bol, Chil, Arg): gól; ► ve fotbale; (18) (Hond, Ven, Urug, Kost): vulva, lůno; (19) přenes. (Per): pecka, bomba; ► odhalené, prozrazené tajemství, novinka; (20) (Pan, Chil): oko; (21) vulg., pl. (Bol): koule, varlata; (22) (Ven): pupínek, beďar; ► na tváři; (23) (Ven): kulka; ► ve zbrani; (24) (Chil): krystalek, střípek surového kovu; (25) (Chil): ventilek; ► pneumatiky, duše; (26) lid. (Chil): rok; ► věku; (27) (Ekv): sval; (28) pl., lid. (zápEkv): oči, kukadla; (29) (Bol): hlavní zpráva, důležitá zpráva; ► v novinách; (30) (Salv): hlava; (31) lid. (Portor): síla, energie; (32) (Pan): menstruace, menses; (33) ~ **de zambo** (Ekv): viz: *vinchuca*; (34) ~ **del ojo**, lid. (Pan): oční bulva; (35) **como ~ de guama**, lid. (Kol): rychle, bleskurychle, fofrem; (36) **como ~ de mango** (Ven): elegantně, půvabně; (37) ~ **s cuatro** (Ven): brejloun, ten, kdo nosí brýle; (38) **en ~s**, lid. (Salv, Bol): nahatě, bez oblečení; (39) **la ~ del alma**¹, lid. (Chil): poklad; ► nejcenější, nepostradatelná věc; (40) **la ~ del alma**² (Chil): nitro, duše; (41) **más limpio que una ~ de guama** (Ven): švorc, bez peněz, úplně na suchu; (42) **más limpio que una ~ de guama** (Ven): švorc, bez peněz, úplně na suchu; (43) ~ **de jobo**, lid. (Portor): vrabčí hnízdo; ► rozčuchané vlasy; ■ Var.: *pepita de jobo*; (44) ~ **de yegua**, vulg. (Hond): běďar, uhrovitý; ► osoba se spoustou pupínků na tváři; viz též: *pepita de yegua*; (45) **sin ~s en la lengua** (Portor): viz: *sin pepitas en la lengua*; (DA).

pepazo, m. (1) lid. (Pan, Ven, Kol): zásah, střelná rána; (2) (Pan, Portor, Ven): rána tupým předmětem; ► např. kamenem; (3) lid. (Kol): vynikající nápad, výborný nápad; (4) (Per): dávka; ► drogy; (DA).

pepe, m. (1) m. (Mex): viz: *papán*; (2) (Guat, Hond): kojenecká láhev; (3) (Guat): dudlík; ► gumový; (4) (Salv): dudlík; ► kojenecké lahve; (5) adj/subst. (Guat, Salv): sirotek; (6) m., lid. (Chil): Španěl; (7) hanl. (Hond): policajt, fízl; (8) (Hond): hrudí, plec; ► hovězího masa; (9) **¡qué ~s!** (Hond): tě péro!; ► vyj. pozdrav mezi mladými lidmi; (10) **al Pepe**, vulg., lid. (Arg): zbytečně; (11) **de a Pepe**¹, lid. (Kub, Portor): po zlém; (12) **de a Pepe**² (Kub): jen tak, z rozmaru; ■ Syn.: *de a Pepe*

cojones; (13) **de a Pepe cojones**¹, vulg., lid. (Kub): jen tak, z rozmaru, viz též: *de a Pepe*; (14) **de a Pepe cojones**² (Portor): silou, násilím; (15) **ni en Pepe** (Arg): viz: *ni en pedo*; (DA).

pepeado, -da, adj. (1) lid. (Kol, Ekv, Per): zdrogovaný, zfetovaný; ► tabletama; (2) (Per): krásný, hezký; ► o osobě; (3) (Ven): boží, super, skvělý; ► o věci; (DA).

pepear(se), tr/zvrat. (1) tr/zvrat. (Ekv, Per): vzít si drogu; ► zejm. tabletku; (2) tr. (Per): zdrogovat; ► někoho, většinou za účelem okradení; (3) (Guat): ukrást; (DA).

pepecacao, m. (← nah.) (1) (jvMex): viz: *patastillo*; (DA).

pepedé, adj/subst. (← PPD, *Partido por la Democracia*) (1) m. (Chil): Strana pro demokracii; ► chilská levicová politická strana, založená v roce 1987; (2) adj. (Chil): vztahující se k Straně pro demokracii; (3) m/f. (Chil): člen Strany pro demokracii; (4) (Portor): člen Populárně demokratické strany; (DA).

pepeite, m. (← nah. *pepechtli* „matrace“) (1) (Hond): matrace; (DA).

pepelma, f. (1) (Per): drobná kachlička, kostička; ► k vytvoření mozaiky; (DA).

pepena, f. (← nah. *pepena* „posbírat ze země“) (1) (Mex, Guat, Ekv): prohledávání odpadků, hrabání se v odpadcích; (2) venk. (Mex, Guat): sběr zbytků sklizně; (3) (Guat, Hond, Salv, Nik): sběr zralých zrn kávy spadených na zem; (4) (Guat, Nik): sebrání ze země, zvednutí; (5) (sev a zápNik): zbytek masa; ► přichyceného na pánev v průběhu smažení; (6) **unos a la pena y otros a la ~** (Mex, Guat): jedni pracují, zatímco druzí kradou; (DA).

pepenadero, m. (1) (Mex): skladiště, sklad; ► místo, kam se ukládají nepotřebné věci; (DA).

pepenado, -da, adj/subst. (1) m/f. (Guat): adoptované dítě; (2) adj., venk. (Nik): adoptovaný; (DA).

pepenador, -ra, adj/subst. (1) m/f. (Mex, Hond, Nik, Ekv): člověk, který prohledává odpadky; (2) adj/subst. (Hond, Nik Pan): sběrač kávy; (3) m/f. (Hond, Nik): osoba, která se živí sběrem odpadků; ■ Syn.: *guajero*; (4) (Salv): sběrač ovoce; ► člověk, který sbírá ovoce spadené na zem; (DA).

pepenace, m. (← nah. *pepena* „posbírat, zvednout“, *nanche* „strom *nance*“) (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kol): strom (*Ximenea americana*); ► strom s větvemi pokrytými zahnutými trny, podlouhlými a špičatými listy, bílými květy a s plody žluté barvy, je podobný stromu *nance*; ■ Syn.: *aguja de arra, chocomico, limoncillo, manzanillo*; (2) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): plod stromu *pepenace*; ► malý plod žluté barvy, který je jedlý; ■ Syn.: *chocomico, limoncillo, manzanillo*; (DA).

pepenar(se), tr/intr. (← nah. *pepena* „posbírat, zvednout, vybrat“) (1) tr., venk. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, jzKost, Pan): sebrat ze země, zvednout ze země, prohrabovat se; (2) intr. (Mex, Guat, Nik, Ekv): prohrabovat se v odpadcích; ► hledat užitečné věci v odpadcích; (3) tr., venk. (Mex, Guat): sesbírat zbytky ze sklizně; (4) tr/zvrat. (Mex, Nik): ukrást, okrást; (5) tr., lid. (Mex): narazit na někoho; ► náhodou potkat; (6) (Hond, Nik): sklidit; ► např. kávu; (7) lid. (Mex): chytit, polapit; (8) (Hond, Salv, Nik): zabít, zavraždit; (9) (Salv): zemřít, umřít; (10) (Hond): ubít, umlátit argumenty; (11) (Hond): udeřit, bouchnout; (12) (Nik): chytit, dopadnout; (13) intr/zvrat. (Salv, Nik): souložit; (14) tr. (Nik): vyhodit, vyrazit; ► studenta od zkoušky; (DA).

pepenco, -ca, m/f. (1) (szMex): smrad, fracek, spratek; (DA).

pepeo, m. (1) (Kol): sběr zrn kávy, které dozrály před nebo po hlavní sklizni; (DA).

pepepán, m. (1) (sevEkv): viz: *árbol del pan*; (DA).

pepepato, m. (1) (Chil): mladý gentleman; ► mladý pán, z jehož mluvy a způsobu oblékání je patrné, že pochází z vyšší sociální vrstvy; (DA).

peperecha, adj/subst. (1) f. (Guat, Salv): prostitutka; (2) adj. (Hond): koketní; (3) f. (Salv): sušenka; ► plněná salvádorská sušenka s cukrovou vrstvou, většinou červené barvy v horní části; (DA).

pepereche, m. (1) (Salv): prostitut, hajzl; (DA).

peperechero, m. (1) (Salv): hodinový hotel, nevěstinec, vykřičený dům; (DA).

PERDER(SE)

- perder(se)**, tr. (1) (Hond, Par): schovat, na okamžik ukrýt, zatajit; (2) **perderselo** (Chil, Urug): promarnit, propást; ► šanci, zejména ve fotbale: na gól; (DA).
- patada**, f. (1) **no perder** ~ (Kost): být, jako by mu (jí) z oka vypadl; podobat se jako vejce vejci; být celý tatínek (celá maminka); (DA).
- pie**, m. (1) **no perder ~ ni pisada** (Pan, Kub, Dom, Portor): střežit, dávat pozor, být někomu v patách; viz též: *no perderle ni pie ni pisada*; (2) **no perderle ~ ni pisada** (Portor): viz: *no perder pie ni pisada*; (DA).
- pisada**, f. (1) **no perder** ~, lid. (Bol, Chil, Arg, Urug): dávat na někoho pozor, nespustit z někoho oči, střežit jak oko v hlavě; (DA).
- tilde**, m. (1) **no perder** ~, lid. (Bol): věnovat velkou pozornost, věnovat se; (DA).
- ojo**, m. (1) **no perderle** ~, lid. (Nik, Portor, Kol, Bol): nespustit někoho z očí; (DA).
- corrida**, f. (1) **no perderse la ~ de un catre**, lid. (Kol): zúčastnit se, nepropásnout ani minutu; ► události, být přítomen po celou dobu konání; (DA).
- guerra**, f. (1) **no perder como en la** ~, lid. (Chil, Par, Arg, Urug): zažít neúspěch, nedařit se, ztroskotat; (DA).
- bola**, f. (1) **perder de** ~ (Dom): ani si neškrtnout, prohrát bez jediné šance na výhru, prohrát na celé čáře; (DA).
- año**, m. (1) **perder el** ~, argot (Kol): být zavražděn; (DA).
- balance**, m. (1) **perder el** ~ (Portor): ztratit balanc, rovnováhu; (DA).
- bus**, m. (1) **perder el** ~ (Ekv): ujet někomu vlak; ► zůstat pozadu; (DA).
- caldo**, m. (1) **perder el ~ y los huevos**, lid. (Dom): přijít o všechno, nemít nic; (DA).
- capote**, m. (1) **perder el** ~ (Kub): ztratit schopnost; ► něco dělat; (DA).
- güiro**, m. (1) **perder** ~, **calabaza y miel** (Kub): přijít o všechno; (DA).
- hacha**, f. (1) **perder** ~, **calabaza y miel** (Pan): přijít o všechno, být na suchu; (DA).
- modo**, m. (1) **perder hasta el ~ de andar**, lid. (Nik, Kost, Pan): přijít o všechno, ztratit vše, nemít nic; (DA).
- cobija**, f. (1) **perder la** ~ (Kub): zplešatět; (DA).
- llave**, f. (1) **perder la** ~, argot (Kub, Portor): dlouho sedět, být zavřený; ► ve vězení, na dlouhou dobu; (2) **perder las ~s**, lid. (Mex, Hond, Nik): mít průjem, mít běhavku; (DA).
- pata**, f. (1) **perder la** ~ (Portor): ztratit sílu; ► v kohoutích zápasech: pokud jeden kohout v průběhu zápasu ztratí na síle; (DA).
- soga**, f. (1) **perder la ~ y la cabra**, lid. (Portor, Bol): viz: *perder sog a y cabra*; (2) **perder ~ y cabra** (Per): přijít o všechno; (DA).
- tabla**, f. (1) **perder la** ~¹ (Kub, Portor): ztratit kontrolu, ztratit způsoby, rozvahu, rupnout nervy; (2) **perder la** ~², argot (Portor): ztratit svobodu na čestné slovo; (DA).
- pis**, m. (1) **perder** ~, lid. (Mex, Per): být zmatený, nevědět co dělat; (DA).
- prenda**, f. (1) **perder** ~, lid. (Kub): prošvihnout příležitost, propásnout šanci, nezareagovat; (DA).

PERILLA – PERRÓN

- perilla**, f., lid. (1) (Mex): ječné zrno; (DA).
- perrista**, adj/subst. (1) (Hond): lhář, prolhaný člověk; (DA).
- perrita**, f. (1) (Portor): viz: *chavito*; (DA).
- perritas**, f., pl. (1) (Salv): želízka, pouta pro zadržené; (DA).
- perro**, adj/subst. (1) m. (Mex): prvák; ► student prvního ročníku na vysoké škole; (2) lid., hanl. (Per, Bol): prvák; ► student prvního ročníku na vojenské akademii; (3) adj. (Salv, Nik, Kost, Pan, Kol): donchuán, sukničkář, svůdce; (4) adj/subst., lid. (Kol): mazaný, lišák, vychytralý člověk; (5) m. (Ven): počítadlo kol; ► v hazardních hrách, žeton, který uvádí odehrané hry; (6) (Ekv): kleště; ► nářadí, které se používá při ohýbání výstuže u armovaného betonu; (7) lid. (výchBol): peníze, škvára, prachy; (8) venk. (Portor): malé avokádo; ► které neslouží k prodeji; (9) (Portor): tajný

agent; (10) m/f., přenes., hanl. (Hond, Salv, Nik, Chil): přísná, striktní osoba; (11) adj., přenes. (Guat, Hond, Salv, Nik): mizera, naštvaný, rozhněvaný; (12) (Guat, Hond, Salv, Nik): oříšek; ► problém, těžké téma na vyřešení; (13) (Hond, Kub): výrazný, silný; ► o věci; (14) (Kub): špičkové kvality, vysoce kvalitní; ► o věci; (15) m/f., lid. (Chil): muž, žena; (16) adj. (zápEkv): zamilovaný až po uši; (17) (Hond, Nik): zběhlý, zkušený, zručný; (18) adj/subst. (Kub): lichotník; (19) adj. (Hond): odborník na slovo vzatý, odborník, expert; (20) adj/subst., lid. (Par): provokatér; (21) ~ **choco**, **-ca**, lid. (Chil): muž, žena; (22) ~ **cachudo** (výchHond): mýtické zvíře; ► pes s parohy, oblečen v černém, jezdí na krásném oři, chrlí oheň a hází písek nebo kamení na zakleté domy; (23) ~ **cala** (stř, již a zápBol): naháč; ► středně velký pes, charakteristický absencí srsti; (24) ~ **calato** (Per): peruánský naháč; ► středně velký pes dosahující výšky až 65 cm, je bez srsti, vyjma hlavy, zbarvení může být od černé až po kaštanově hnědou; ■ Syn.: *viringo*; (25) ~ **chapi** (Bol): voříšek, kříženec; ► pes smíšené rasy s kadeřavou srstí; ■ Syn.: *chapi*; (26) ~ **chapinés** (Bol): malý pes se zploštělým nosem a kadeřavou srstí; ■ Syn.: *chapinés*; (27) ~ **cuidandero** (Kol): hlídací pes; (28) ~ **de agua**¹ (Mex, Ekv): tchoř tmavý; (29) ~ **de agua**² (Mex): vydra pobřežní; ■ Syn.: *chinchimén*, *chungungo*, *gato marino*, *huallaque*; (30) ~ **de agua**³ (Guat, Hond, Nik): vydra jihoamerická; ■ Syn.: *chucho de agua*; (31) ~ **de agua**⁴ (Hond): vačice vydří, vydrovec krysí; (32) ~ **de huella** (výchBol): lovecký pes; (33) ~ **de monte** (Pan, Kol): pes pralesní; ■ Syn.: *perro venadero*; (34) ~ **sato** (Kub, Portor): voříšek; ► pes bez specifického původu, pes smíšené rasy; (35) ~ **tigrero** (výchBol): pes vycvičený k lovu tygrů; (36) ~ **venadero** (výchKol): viz: *perro de monte*; (37) **a lo** ~, lid. (stř a jzKol, Urug): hojně, až až, přespříliš; ► zejména o jezení a pití; (38) **como** ~ **en bote**, lid. (Arg, Urug): zakřiknutý, bojácný, nejistý, jako ryba na suchu; ► o osobě v neznámém prostředí; (39) **como** ~ **en cancha de bochas**, lid. (Arg, Urug): zmatený, mimo; ► o osobě: nevědět co dělat; (40) **como** ~ **sin dueño**, lid. (Mex, Nik, Portor, Ekv, Par): jako utržený ze řetězu, s absolutní svobodou; (41) **de a** ~¹, lid. (Ekv): šunt, křáp, nekvalitní věc; (42) **de a** ~² (Ekv): opovrženímhodný, zavrženímhodný; (43) **¡la gran perra!**, citosl., lid. (Guat, Urug): ty vado!, sakra!; ► vyj. údiv, vztek nebo rozhořčení; (44) **ni en pelea de** ~, lid. (Ekv): ani za milión let, až naprší a uschne, nikdy; (45) ~ **a la portañuela** (Nik): sexuální maniak, sukničkář; (46) ~ **caliente** (Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv): hot dog, párek v rohlíku; (47) ~ **de toda boda** (Kol): všetečka; ► člověk, který se míchá do všeho; (48) ~ **nuevo**, lid. (Chil): zelenáč, nováček; (49) ~ **prieto** (Pan): ďábel; (50) ~ **al mambo y chancho al tango** (Nik): jednomu jde to, druhému zase ono; (51) ~ **huevero, aunque le quemen el hocico** (Pan, Kub, Dom): starého psa novým kouskům nenaučíš; ► vyj. fakt, že to jaký člověk je, především jeho neřesti a nedostatky, je jedinečné a neměnné; (52) ~ **no come** ~, lid. (Kol, Mex, Kub, Dom, Ven, Ekv): vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá; ► osoby se stejnými podmínkami a ve stejné situaci se navzájem nenapadají ani nepodráží; (53) **vuelve el** ~ **y jala el hueso**, lid. (Pan): být neodbytný jako štěnice; (54) **ya ese** ~ **me mordió**, lid. (Kub): vím o čem mluvíš; to se mi taky stalo; (DA).

perro!, citosl., vulg. (1) (Ven): ty vole!; to mě poser!; ► vyj. údiv nebo překvapení s negativním stanoviskem; (DA).

perromuertero, **-ra**, adj/subst., lid. (1) (Per): neplatič; ► osoba, která odejde bez placení; (DA).

perrón, **-na**, adj., lid. (1) (Mex): úžasný, skvělý, výborný; ► o věci; (DA).

PETACA – PETAQUEAR(SE)

petaca, f. (← nah. *petatcalli* „krabička z palmového pletiva“) (1) venk., lid. (Mex, Guat, Nik, Ven, Per, Bol): malý cestovní kufřík; ► dřevěný nebo potažený kůží; (2) (Arg): malá kabelka; ► na večírek; (3) (Ven, Ekv): proutěný košík; (4) lid. (Hond): peněženka, taštička na peníze; (5) venk. (Nik): kufr z palmového pletiva; ► na oblečení; (6) (Urug): kosmetická taštička; (7) pl., eufem., lid. (Mex, Salv, Nik): pŭlky, zadek; (8) (Guat, Salv, Pan): ohnutá záda; ► záda osoby, která je ohnutá; (9) lid. (Hond, Pan, vých a zápBol): nafouklé břicho; (10) (Guat, Pan): hrb; ► na zádech; (11) hanl. (Guat): hrb; ► záda; (12) přenes. (Guat): otrava, obtíž, nepříjemnost; (13) (Kol): viz: *güío negro*; (14) lid., vulg. (Bol): bezcenná věc; (15) (Hond): balíček bankovek, svazek bankovek; (16) **de media** ~, hanl. (Kol): náfuca, nadutec; ► osoba, která ze sebe dělá něco víc než je; (17) ~ **vieja** (Dom): chrastítka, věchýtek; ► o osobě: slabá, kvůli svému věku; (DA).

petacazo, m., lid. (1) (Dom, sevKol): sklenka alkoholického nápoje; (2) (výchBol): rána, úder; ► bouchnutí do věci s výdutí nebo do člověka s nafouknutým břichem; (DA).

petaco, m. (1) (Pan, Kol): basa piv; (DA).

petaco, -ca, adj., lid. (1) (Arg): zavalitý, oplácáný, tělnatý; ► o osobě nebo zvířeti nízkého vzrůstu a tloušťky; (DA).

petacón, m/f. (1) lid. (zápKol): škvrně, pískle, malé dítě; (2) m. (Salv): sýr; ► bochník, sýr v kulaté formě; (DA).

petacón, -na, adj/subst. (1) adj. (Mex): prdeláč; ► člověk s velkým pozadím; (2) (Mex): velký, tvarem připomínající pozadí; ► o věci; (3) lid. (Dom, Bol, Par, Arg): zavalitý, oplácáný, tělnatý; ► o osobě nebo zvířeti nízkého vzrůstu a tloušťky; (4) (Guat, Salv): hrbáč; ► o osobě, která má ohlá záda; (5) adj/subst., lid. (Hond, Bol): pupkáč, břichatý; (DA).

petacudo, -da, adj/subst. (1) adj. (Guat, Salv, Pan): hrbáč, hrbatý člověk; (2) adj/subst., lid. (Hond, Bol): pupkáč, břichoun; ► člověk s velkým břichem; (3) adj. (Bol): březí; ► samice; (4) (Bol): těhotná žena; (DA).

pétalo, m., eufem. (1) (Guat): prd, pšouk; (DA).

petapa, f. (1) (Mex): viz: *algarrobo*; (DA).

petaqueada, f. (1) (Salv): viz: *golpiza*; (DA).

petaquear(se), tr/intr/zvrat. (1) zvrat., lid. (stř a jzKol): zničit se, opotřebovat se, zkazit se; (2) tr/zvrat. (Dom): dát si sklenku; ► alkoholického nápoje; (3) tr. (Salv): zbit, zmlátit někoho, dát nakládačku; (4) intr/zvrat., lid. (Pan): natáhnout bačkory; (DA).

PICAPLEITERO – PICAR(SE)

picapleitero, -ra, adj/subst. (1) (Bol): nepoctivý právník; (DA).

picapleitismo, m., lid, hanl. (1) (Bol): praktiky nepoctivého právníka (*picapleitiera*) zahrnující manipulaci se zákony; (DA).

picapollero, -ra, adj/subst. (1) (Salv): klofan; ► člověk, který píše na počítači se dvěma prsty a velmi pomalu; (DA).

picapollo, m. (1) (Guat, Salv): klofaní; ► způsob psaní do klávesnice, kdy osoba píše velmi pomalu pomocí dvou prstů; (2) (Hond): hra; ► hod mincí; (3) ~s, lid. (Kost): krátké kalhoty; ► více než obvykle; (DA).

picar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr., lid. (Kol, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): vyrazit, prudce nastarovat automobil; (2) tr., venk. (jvMex, Guat, Ekv, výchBol): nařezávání kůry stromu; ► za účelem získat kaučukové mléko; (3) intr. (Mex): prosekát stezku v lese, prorazit si cestu, zpřístupnit cestu; ► skrz houšti; (4) tr., venk. (Hond, Kost): sekát dříví; (5) (Hond): rozbít; (6) intr/zvrat., lid. (Kost, Portor, Per, Bol, Chil, záp a szArg, Urug): pinknout se, být v náladě, přioptit se; ► lehce se opít; (7) tr. (Nik): opít někoho; (8) intr. (Kost, Kub, Par, Arg, Urug): zmítat se, házet sebou; ► na zemi; (9) (Ven): odrazit se; ► míč; (10) (Bol): odrazit se; ► míč od země; (11) (Pan, Kol): vybrat si hráče; ► do týmu; (12) intr/zvrat. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Ekv): mít chuť pokračovat, chtít pokračovat; (13) (Guat, Hond, Salv, Nik, Urug): naplnit se; ► zrnko hmyzem; (14) tr., venk. (Hond): rozemlít, namlít, rozdrtit; ► kávu nebo rýži v hmoždíři; (15) (Dom, Ven): zamilovat se; (16) (Dom, Ven): předčít, předběhnout, zvýhodnit; ► ve hře; (17) lid. (Per): vyptat peníze, chtít peníze, žebrat; (18) (Kub): půjčit si peníze; ► bez úmyslu vrácení; (19) (Kub): vyptat doutník, tabák; (20) (Ven): ukrást, okrást; (21) (Ven): osahávat, dotýkat se ženy; ► nečekaně, překvapivě; (22) (Ven): zahnat dobytek do ohrady; (23) (Portor): přiblížit k sobě dva kohouty před zápasem, aby se rozběsnili; ► v kohoutích zápasech; (24) intr. (Chil): být nestálý, skákat od jednoho k druhému; (25) tr., argot (Chil): ředění drogy; ► obzvláště kokainu, snižuje se tak čistota drogy; ■ Syn.: *machetear*; (26) intr. (Salv): trvat na něčem, naléhat; (27) tr. (Hond): usilovat, snažit se, ucházet se; (28) (Guat): oplodnit samici; ► u ptáků; (29) intr., lid. (Urug): přihodit; ► ve dražbě; (30) **pica y se extiende**, lid. (Nik, Kub, Portor, Ven): dvakrát měř, jednou řež; ► používá se, když chceme naznačit, že každý problém má následky, které sahají dál, než se očekává; (31) ~ **de atrás**, lid. (Chil): znovu získat, vydobýt si pozici nebo půdu ze vzdálenější pozice; (32) ~ **por delante** (Pan, Arg): být první, předstihnout, udělat dřív; (33) ~ **primero** (Pan): viz: *picar por delante*; (34) ~**la**¹, lid. (Per): šlápnout na plyn,

přidat plyn; (35) **~la²** (Kost): vychloubat se, chlubit se; (36) **~le** (Mex, Guat, Salv): spěchat, pospíšet si, hodit sebou; (37) **picárselas¹**, lid. (Per, Bol, Par, Arg, Urug): vzít roha; (38) **picárselas²**, hanl. (Hond, Salv, Nik, szKost, Pan, Kol): naparovat se, vytahovat se, chlubit se; ► většinou tím, co nemá nebo chybí; (39) **¡pícalo, gallo!**, lid. (Portor): pokračuj!, jen tak dál!, do toho!; ► vyj. nadšení nebo chválu; (40) **de atrás pica el indio**, lid. (Chil): nic není tak horké, jak se uvaří; nic není ztraceno; ► přestože člověk nebo skupina lidí něco pokazili, existuje ještě šance dostat se zpět a nakonec vyhrát; (41) **ni pica ni presta el hacha** (Kost): sám to neudělá a ostatní k tomu nepustí; (DA).

indio, m. (1) **de atrás pica el ~**, lid. (Chil): nic není tak horké, jak se uvaří; nic není ztraceno; ► přestože člověk nebo skupina lidí něco pokazili, existuje ještě šance dostat se zpět a nakonec vyhrát; (DA).

hacha, f. (1) **ni pica ni presta el ~** (Kost): sám to neudělá a ostatní k tomu nepustí; (DA).

cabeza, f. (1) **picar a la ~ de ala**, lid. (Portor): zapíchnout ostruhu pod křídlo svého protivníka; ► kohout, v kohoutích zápasech; (DA).

gallo, m. (1) **picar a un ~ boca llena** (Portor): klovnout; ► v kohoutích zápasech: mířeně a silně klovnout; (DA).

pastel, m. (1) **picar como para ~es**, lid. (Portor): zasadit ránu, seknout; (DA).

alacrán, m. (1) **picar el ~**, lid. (Salv): ztratit panenství, přijít o panenství; (DA).

bagre, m. (1) **picar el ~**, lid. (Arg): dělat chutě, sbíhat se sliny; (DA).

bicho, m. (1) **picar el ~** (Ekv): mít chuť zkusit, vyzkoušet; (DA).

culo, m. (1) **picar el ~** (Nik, Par): být zvědavý, chtít něco vyřešit; (DA).

ganado, m. (1) **picar el ~**, venk. (Ven): zahánět dobytek do ohrady; (DA).

gusano, m. (1) **picar el ~** (Hond, Nik, Kost, Bol): lákat, přát si udělat nebo přijít na něco; (DA).

ojo, m. (1) **picar el ~** (Dom, Portor, Kol, Ven): mrknout; ► jedním okem, potajnu na znamení; (2) **picarse el ~** (Guat): neuspět, ztroskotat; (DA).

tiquete, m. (1) **picar el ~**, lid. (Kost): natáhnout bačkory, zemřít; (DA).

espuela, f. (1) **picar ~s** (Nik): odejít; (DA).

hoyo, m. (1) **picar fuera de ~** (Portor): stělit mimo, netrefit se, splést se; (DA).

cresta, f. (1) **picar la ~**, lid. (Mex, Guat): pít krev, otravovat; (DA).

ingle, f. (← angl. „to speak English“) (1) **picar la ~** (Dom): mluvit anglicky; (DA).

mano, f. (1) **picar la ~¹**, lid. (Hond, Bol, Par): čekat na výplatu, čekat až přijdou peníze; (2) **picar la ~²** (Hond): přát si něco udělat; (DA).

cabo, m. (1) **picar los ~s¹** (Ven): prásknout do bot, zdrhnout; (2) **picar los ~s²** (Ven): utéct, zdrhnout; (DA).

dedo, m. (1) **picar los ~s**, lid. (Hond): chtít něco ihned udělat; (DA).

pie, m. (1) **picar los ~s¹** (Hond, Nik, Ekv): přát si něco udělat; (2) **picar los ~s²** (Pan): chtít se zúčastnit, přát si se zúčastnit; ► očekávané události; (DA).

maíz, m. (1) **picar ~** (Kub): psát na klávesnici pomalu jen s pomocí ukazováčků; (DA).

mancha, f. (1) **picar una ~** (Nik): hrát káču, hrát si s káčou; (DA).

roncha, f. (1) **picar y hacer ~**, lid. (Dom): být ošklivec, příšera, zrůda; (DA).

lengua, f. (1) **picarle la ~¹**, lid. (Kol): tahat to z někoho, páčit to z někoho, dolovat to; ► vyzvídat, nutit někoho ať řekne to, co chce zjistit; (2) **picarle la ~²** (Kost, Pan, Bol, Par): chtít se zapojit, zúčastnit se konverzace, hovoru; (DA).

hígado, m. (1) **picarse el ~** (Guat): rozzlobit se, dopálit se; (DA).

arroz, m. (1) **picárselas de ~ con pollo** (Nik): vytahovat se, vychloubat se, dělat ze sebe důležitého; (DA).

PICO – PICOLÉ

pico, m. (1) (Hond, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Arg, Urug): hrdlo láhve; (2) (Hond): přední část automobilu, přední karoserie; (3) eufem., lid. (Salv, Kub, zápBol, Pan, Chil, Kost): penis; ► v Chil i vulg.; (4) (Par, Arg): kohoutek; ► uzávěr; (5) (Pan, Ven): zbytek; (6) (Hond, Ekv): sedlová hruška; (7) (Guat, Hond): viz: *piocha*; (8) (Chil): druh korýše (*Austromegabalanus psittacus*); ► vytváří kolonie, tělo má chráněno schránkou z vápenitých destiček ve formě válce, vnitřek je bílé barvy s odstíny fialové a hnědé, je podobný vilejšovi; ■ Syn.: *picoroco*; (9) (Guat): dluh; (10) (výchBol): včelí hnízdo; (11) (Salv): kondom; (12) (Salv): šáteček, trojhránek; ► sladké pečivo ve formě trojúhelníku; (13) ; ~ **de cera!** (Mex): pšt! ticho!, tiše!; ► pokyn být zticha; (14) ~ **cruzado** (Dom): křivka bělokřídlá; ► pták (*Loxia leucoptera*); (15) ~ **de chancho** (Hond): vosa (*Parachartergus apicalis*); ■ Syn.: *ala blanca*; (16) ~ **de frasco** (Mex, Ven): viz: *tucán*; (17) ~ **de gallo**¹ (US, Mex, Kost, Portor): salsa, omáčka; ► z rajčete, cibule, jemně nasekané zelené pálivé papričky a koriandru; (18) ~ **de gallo**² (zápMex): salát; ► z *jícamy*, manga a okurky, vše je nakrájené na kostičky, okořeněné chilli papričkou; (19) ~ **de gallo**³ (Guat, Hond): ovocný salát; ► z pomeranče a chilli papričky, většinou se používá jako „vyprošťovák“ při kocovině; (20) ~ **de gorrión** (Salv): viz: *ixcanal*; (21) ~ **de loro**¹ (Arg): kombinačky; ► kleště; (22) ~ **de loro**² (Ven): viz: *golfina*; (23) ~ **de loro**³, lid. (zápBol): zástrčka na dveře; ► zástrčka, která slouží k zajištění zamknutých dveří; (24) ~ **de pato**¹ (výchBol, Par): viz: *blanquillo*; (25) ~ **de pato**² (Salv): viz: *mafafa*; (26) ~ **de plata** (Per, výchBol): tangara sametová; ► pták dosahující velikosti 18 cm, tmavě hnědé až černé barvy, krk a hrud' má granátově červenou a kořen zobáku je bílé až stříbřité barvy; (27) ~ **navaja** (Guat, Hond, Salv): viz: *martín pescador*; (28) **a ~s**, lid. (Per, Bol): kousek po kousku, po troškách; (29) **como el ~**, vulg., lid. (Chil): velmi špatně, bledě, na hovno; ■ Syn.: *hoyo, como el hoyo, loly, como el loly, reverenda, como las reverendas, pico, para el pico*; (30) **con el ~ caído**, lid. (Guat, Bol, Ekv): smutný, skleslý, chodit jako zpráskaný pes; (31) **en el ~ de la piragua** (Kub): viz: *en el pico del aura*; (32) **en el ~ del aura**, lid. (Kub): být na ztroskotání, být na spadnutí; ► nepodařit se; ■ Syn.: *en el pico de la piragua*; (33) **en ~ de zamuro** (Ven): nepravděpodobně, těžko; ► s malou šancí na dokončení; (34) **hasta el ~**¹, vulg. (Dom, Chil): až po krk, mít toho plné zuby; ► v situaci přesytení nebo úplného vyčerpání; (35) **hasta el ~**² (Chil): vysoce, velmi, značně; (36) **para el ~** (Chil): viz: *como el pico*; (37) ~ **a ~**¹, lid. (Hond, Dom, Portor): tváří v tvář; (38) ~ **a ~**², (Ekv): hádka, spor, diskuze; ► hádka, při které ani jedna z účastněných osob nepřistoupí na názor druhého; (39) ~ **caliente**, lid. (Dom, zápBol): pijan, ochlasta, násoska; (40) ~ **de chinche** (Hond): osoba s malými vyčnávajícími ústy; (41) ~ **de plata** (Ven): řečník, člověk s dobrou vyřídilkou, výřečný člověk; (42) ~ **dulce**, lid. (zápBol): vlezdoprdelka; (43) ~ **futre** (Bol): rodilý řečník, mluvkva, výřečná osoba; (44) ~ **verde**, lid., vulg. (výchBol): bolivijský venkovan, který často žvýká listy koky; (45) ~ **y espuela** (Portor): kohoutí zápasy; (46) ~ **y placa** (Kol, Ekv): omezení provozu automobilů; ► během určitých dnů a hodin; (DA).

picó, m. (← angl. *pickup truck*, „pick-up“) (1) (Guat, Kub, stř a zápKol): auto, viz: *pick-up*; (2) (Dom, Ven): gramofon; viz též: *picot*; (DA).

¡picó!, citosl., lid. (← guar. *piko*) (1) (Par): tý jo!, teda!, páni!; (DA).

picofeo, m. (1) (Pan, Kol): viz: *tucán*; (DA).

picofósforo, m. (1) (Portor): viz: *escribano*; (DA).

picolé, m., lid. (1) (výchBol, Par): nanuk; (DA).

PININO – PINOCHO

pinino, m. (1) pl. (Mex, Hond, Salv, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Ven, Per, Arg, Urug): první krůčky, prvopočátky, základy; (2) (Mex, Hond, Salv, Pan, Kub, Dom, Per, Arg, Urug): první krůčky dítěte; (3) lid. (szArg): snaha o udržení se; ► na pozici nebo místě; (4) (jižBol, szArg.): rovnovážná pozice jedné z hracích kostek, která spadne na hranu; ► při hře *juego de tabas*; viz též: *pinini*; (DA).

pinito, m. (1) ~ **de agua** (Chil): stolítek vodní; ► rostlina (*Myriophyllum aquaticum*); (DA).

pinkillo, m. (1) (szArg): hudební nástroj *pinkillo*; ► malá dřevěná flétna; (DA).

pino, m. (1) (Bol, Par): přesličník; ► strom (*Causarina* spp.); (2) (Bol): jalovec čilský; ► keř, strom (*Juniperus chilensis*); (3) lid. (Chil): tatarák; ► ochucené mleté maso s cibulí; (4) ~ **blanco**¹ (Guat, Hond): viz: *pino llorón*; (5) ~ **blanco**² (výchBol): strom (*Podocarpus parlatorei*); ► strom rostoucí do výšky až 10 m s rozbrázděnou kůrou a čirou pryskyřicí; ■ Syn.: *pino de cerro*; (6) ~ **cahuite** (Mex): viz: *ayacahuite*; (7) ~ **caribe** (Nik): viz: *pino de Petén*; (8) ~ **colorado** (Bol): druh jehličnanu (*Prumnopitys exigua*); ► roste do výšky až 30 m, jedná se o velmi rozvětvený strom s kůrou černé barvy, která se odděluje po větších kusech, má jehlicové listy s jednou žilkou a šiškami; když samiččí šiška dozraje, podobá se žluté peckovici; jeho dřevo se používá ve stavebnictví; (9) ~ **costanero** (Hond): viz: *pino de Petén*; (10) ~ **de cerro** (jižBol): viz: *pino blanco*; (11) ~ **de corcho** (Mex): viz: *hallarín*; (12) ~ **de la sierra** (Guat): viz: *pino rojo*; (13) ~ **de Misiones** (Arg): viz: *cury*; (14) ~ **de monte** (výchBol): strom (*Podocarpus glomeratus*); ► strom vysoký až 12 m s čirou pryskyřicí a jednoduchými listy; (15) ~ **de Nequén** (Arg): viz: *pehuén*; (16) ~ **de Petén** (Guat): borovice karibská; ► strom (*Pinus caribaea*); ■ Syn.: *pino caribe*, *pino costanero*; (17) ~ **hembra** (Guat): viz: *pinabete*; (18) ~ **llorón** (Hond): borovice velká (*Pinus maximinoi*); ■ Syn.: *pino blanco*; (19) ~ **montezuma** (Guat): velká borovice (*Pinus montezumae*); ► strom dosahující výšky až 35 m s kůrou kávové barvy načervenalého odstínu a s listy uspořádanými do shluku o pěti; jeho dřevo se používá jako palivo nebo ve stavebnictví; (20) ~ **ocote** (Guat, Hond, Nik): viz: *ocote*; (21) ~ **Paraná** (Arg): viz: *cury*; (22) ~ **real** (Hond): viz: *ayacahuite*; (23) ~ **rojo** (Hond): borovice hondurazská; ► strom (*Pinus hondurensis*, *Pinus tecumumanii*); ■ Syn.: *pino de la sierra*; (24) ~ **triste** (Hond): viz: *pinabete*; (25) ~ **nuevo**, adj. (Dom, Ven): začátečník, zelenáč; (DA).

pinochetismo, m. (1) (Chil, Urug): pinochetismus; ► ideologie podporující Augusta Pinocheta; (DA).

pinochetista, adj/subst. (1) (Chil, Urug): pinochetista; ► přívrženec pinochetismu; (2) (Chil, Urug): vztahující se k pinochetismu; (DA).

pinochetización, f. (1) (Chil): konverze k pinochetismu; (DA).

pinochetizar, tr. (1) (Chil): obrátit někoho k pinochetismu; (DA).

pinochito, m. (1) (Per): zásahové policejní auto; ► velké a obrněné, používá se k rozeznání demonstrace pomocí proudu vody; (DA).

pinocho, m., lid. (1) (Par): lhář, proľhaný člověk; (DA).

PINTAMONOS – PINTERO

pintamonos, adj/subst. (1) m/f. (Chil): kreslíř; ► zejména kreslených příběhů a vtipů; (2) adj/subst., lid. (Chil): osoba, která se snaží být za každou cenu středem pozornosti; (DA).

pintamozo, m. (1) (Pan): viz: *achiotillo*; (DA).

pintanguá, f. (1) (Dom): viz: *guabario*; (DA).

pintar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr., lid. (Mex, Bol, Chil): vybarvit se, odhalit svou pravou tvář; (2) intr/zvrat. (Guat, Salv, Nik): být šikovný, zručný, mít zkušenosti; (3) (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost, Pan, Portor, Ven): odejít, vzít roha; (4) intr. (Mex, Nik): jít za školu, ulejt se; (5) lid. (Arg): přijít, přihasit si to; (6) (Arg): líbit se, zajímat někoho; (7) (Guat): být plodný; ► o muži; (8) tr., lid. (Dom): zbouchnout, přivést ženu do jiného stavu; (9) intr. (Guat): posloužit, nabídnout se; (10) tr. (Nik, Pan): zanechat viditelně geny na svých dětech; (11) (Nik): udržet si muže; ► pomocí čar; (12) **píntela como quiera**, lid. (Kol): ani náhodou!; ► používá se k vyjádření nesouhlasu nebo vzdoru; (13) **pintarla**, lid. (Kol): obchodovat; (14) ~ **se para chingar** (Guat): bavit se otravováním ostatních;

- Syn.: *pintarse para joder, pintarse para molestar*; **(15) ~se para joder** (Guat): viz: *pintarse para chingar*; **(16) ~se para molestar** (Guat): viz: *pintarse para chingar*; **(17) pintárselas** (Guat, Salv, Kost): prásknout do bot, utéct; (DA).
- chaleco**, m. **(1) pintar ~s** (Guat): odejít bez placení; (DA).
- mono**, m. **(1) pintar el ~¹**, lid. (Chil): poutat pozornost, chovat se nápadně, výstředně, budít pozornost; **(2) pintar el ~²** (Chil): provokovat; **(3) pintar el ~³** (Chil): chytat lelky, zahálet; **(4) pintar ~s**, lid. (Chil): zasáhnout, vstoupit; ► do situace, záležitosti či místa; (DA).
- fiesta**, f. **(1) pintar ~s** (Kub): koketovat, flirtovat; viz též: *gracia, pintar gracias*; (DA).
- gracia**, f. **(1) pintar ~s** (Kub): viz: *fiesta, pintar fiestas*; (DA).
- huevo**, m. **(1) pintar ~s¹**, lid., hanl. (Mex): pohrdnout; ► vyjádření opovržení pomocí gesta, kdy se nastaví ruka a prsty se ohnou; **(2) pintar ~s²** (Mex): opovrhovat, pohrdat; (DA).
- varilla**, f. **(1) pintar la ~**, venk. (Portor): být domýšlivý, chlubit se, myslet si o sobě bůhvíco; (DA).
- llanta**, f. **(1) pintar ~s**, lid. (Hond): zdrhnout, vzít roha, vzít kramle; **(2)** (Hond): cestovat; (DA).
- pajarito**, m. **(1) pintar ~s en el aire** (Dom, Kol): přehánět, přikrášlovat, přibarvovat si; (DA).
- violín**, m. **(1) pintar un ~¹**, vulg. (Mex): hrubě vyhodit, vyrazit, vykopnout; ► s nechutí, bez jediného pohledu; **(2) pintar un ~²**, lid., hanl. (Mex): viz: *pintar violines*; **(3) pintar ~es**, lid., vulg., hanl. (Mex): ukázat urážlivé gesto; ► provádí se pomocí ukazováčku a prostředníčku, prsty se přiloží na obě strany nosu za účelem urazit osobu, která toto gesto vidí; viz též: *pintar un violín*; (DA).
- color**, m. **(1) pintarse de ~es** (Mex, Pan, Portor, Ven, Ekv): zdrhnout, pláchnout, prásknout do bot; (DA).
- pintado, -da**, adj., lid. **(1)** (Chil): elegantní, dobře oblečený; (DA).
- pintarse**, intr., lid. (← *pinta*, „pinta“) **(1)** (Bol): navštěvovat různá místa, aby se člověk mohl blýsknout, vystavovat se; **(2)** (Hond): chlubit se, vychloubat se; ► oblečením, věcmi; **(3)** (Pan): dát si pintu piva; (DA).
- pintero**, adj/subst. **(1)** (Salv): natěrač; ► natírá zdi během demonstrací a politických propagand; (DA).

PINZAN – PIÑUELO

- pinzan**, m. **(1)** (Mex): viz: *guamúchil*; (DA).
- pinzas**, f., pl. **(1)** (Guat): nohy; **(2) las ~**, lid., eufem. (Bol, Chil): to určitě!, ani náhodou!; ► vyj. výrazný nesouhlas nebo nesouhlas spojený s výsměchem; (DA).
- pinzote**, m. **(1)** (Nik): chochol listů na ananasu; **(2)** (Nik): stopka; ► ovoce; (DA).
- piña**, f. **(1)** f. (Mex, Hond): komplet koulí; ► v kulečnicku: na začátku hry kdy je všech 15 koulí poskládáno do trojúhelníku; **(2)** (Mex, Portor): náboj kola; **(3)** lid. (Mex): šunt, nekvalitní věc; viz též: *piñata*; **(4)** (Mex): bubínek revolveru; **(5)** (Dom, zápBol, Arg): hádka, spor; **(6)** (Dom, Ven, zápBol, Par, Urug): rána pěstí; **(7)** adj/subst. (Per): smolař; **(8)** lid. (Per): smůla; **(9)** (Guat, Hond, Salv, Nik): hromada, spousta; ► lidí nebo věcí; **(10)** venk. (Hond): počet vajec; ► která má oplodněná slepice; **(11)** (Ven): hnusák; ► odporná osoba; **(12)** m., hanl. (Hond, Salv): teplouš, buzík; **(13)** f. (Guat): zženštilý muž, homosexuál; **(14)** (Guat): viz: *chicharrón*; **(15)** (Kub): rozdvojka; **(16)** lid. (Kub): klan, gang; ► skupina osob, která využívá ostatní; **(17)** (Nik): trs; ► ovoce; **(18)** venk. (Portor): trs listů ananasu; **(19)** (Salv): lidský výkal, stolice; **(20)** (Nik): joint; **(21) carra de ~**, hanl. (Hond, Nik, Pan): podobanec, beďar; ► osoba s akné ve tváři; **(22) ~ anona** (Guat, Kol): viz: *piñanona*; **(23) ~ cabeza** (Salv): rostlina; viz: *piñuela*; **(24) ~ de cerco** (Salv): rostlina; viz: *piñuela*; **(25) ~ de garrobo** (Hond): rostlina; viz: *piñuela*; **(26) ~ de monte** (Hond): rostlina; viz: *piñuela*; **(27) ~ ratón** (Kub, Portor): rostlina; viz: *piñuela*; **(28) ~ hawaiana** (Ekv): dezert; ► vydlabaný ananas plněný zmrzlinou a sušenkami; **(29) efecto de ~** (vých a zápHond): technika zdobení nádob ve formě ananasu; ► v hrnčírství; **(30) de ~** (Hond): nuceně, silou; **(31) ~, mamey a zapote** (Kub): nic, ani zbla; (DA).
- piñacera**, f. **(1)** (Kub, Bol): bitka, rvačka; (DA).
- piñaco**, adj/subst., lid. **(1)** (zápBol): rváč; (DA).
- piñaje**, m., hanl. **(1)** (Salv): bukva, buzna, teplouš; (DA).

piñal, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Par): ananasové pole; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik): hromada ananasů, velké množství ananasů; (3) (Salv): rostlina; viz: *piñuela*; (DA).

piñanona, f. (1) (Mex, Hond): viz: *conté*; ■ Var.: *piña anona*; (DA).

piñar, tr/intr. (1) tr., lid. (Mex): podvést, oklamat; (2) (zápBol): zbit, zmlátit; ► pěstmí; (3) intr. (Salv): kálet; (DA).

piñata, adj/subst. (1) adj., lid. (Mex): špatný, nekvalitní; ► osoba nebo věc; ■ Syn.: *piña*; (2) f. (Hond, Nik): protizákonné a nespravedlivé rozdělení veřejného majetku nebo peněz; (3) (Salv): bomba; (4) (Salv): homosexuál, gay; (5) lid. (Hond): fackovací panák; ► člověk, kterého všichni kritizují, využívají nebo bijí; (6) (Par): kondom; (7) (Urug): bitka, rvačka; (DA).

piñatazo, m., hanl. (1) (Hond, Nik): vykradení pokladny; (DA).

piñatero, -ra, adj/subst. (1) (Nik): zloděj; ► zejména veřejného nebo soukromého majetku; (DA).

piñatizar, tr. (1) (Guat): privatizovat; (DA).

piñazo, m., lid. (1) (Hond, Nik, Kost, Kub, Portor, Ven, Ekv, zápBol, Urug): rána pěstí; (DA).

piñén, m., lid. (1) (Chil): špína; ► těla; (DA).

piñico, m. (1) (jižHond, Salv): rostlina; viz: *piñuela*; (2) (Salv): výhonek *piñica*; (3) (Salv): vesničan; (DA).

piño, m. (1) (Chil, jižArg): stádo dobytka; (2) přenes., lid. (Chil): stádo; ► skupina lidí; (DA).

piñolar, m. (1) (Pan): pole *piñuel*; (DA).

piñón, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Portor, Ekv, Arg, Urug): viz: *najualá*; (2) (Portor): viz: *sirlochi*; (3) (Chil): semínko šišky blahočetu chilského; ► o velikosti mandle, tmavě hnědé barvy, pokud se upeče nebo uvaří je jedlé; (4) (Bol): brzda; ► kola či auta; (5) (Portor): banánové lasagne, pokrm; ► jídlo z osmažených plátků zralého banánu, ušlehaných vajec, mletého masa a fazolových lusků; ■ Syn.: *piñón de amarillo*; (6) ~ **amoroso** (Kub): viz: *matarratón*; (7) ~ **de amarillo** (Portor): pokrm, viz: *piñón*; (8) ~ **de oreja**¹ (Kol): strom, viz: *guanacaste*; (9) ~ **de oreja**² (Kol): viz: *gualanday*; (10) ~ **de puñual** (Kub): keř, viz: *espino*; (11) ~ **de sombra** (Kub): druh zarděnice; ► strom (*Erythrina poeppigiana*); dorůstá výšky až 30 m, má složené listy, oranžové květy ve formě zvonu a plody ukryté v pochvě se semínky ledvinového tvaru; jedná se o okrasný strom, který poskytuje stín kávovníku nebo kakaovníku; (12) ~ **del cerro** (Mex): viz: *matacora*; (13) ~ **florido** (Kub): viz: *matarratón*; (14) ~ **real** (Kub): druh zarděnice; ► strom (*Erythrina grisebachii*) vysoký až 10m s trojčetnými listy hnědé barvy a nápadnými květy oranžové barvy; (DA).

piñonata, f. (1) (Salv): jed; (DA).

piñonate, m. (1) (Nik, szKost): sladký pokrm; ► z osmažené papáji nebo kokosu s medem a cukrem; (2) (Dom): sladký pokrm; ► ze strouhaného kokosu a batáty; (DA).

piñoncillo, m. (1) (Mex): dávivec; ► rostlina (*Jatropha* spp.); (DA).

piñonear, intr. (1) (Chil): hledání a sběr semínek blahočetu chilského; (DA).

piñoneo, m. (1) (Chil): sběr semínek blahočetu chilského; (DA).

piñonera, adj. (1) (Kub): kazeta; ► ozubených koleček u závodního kola; (DA).

piñoso, -sa, adj/subst., lid. (1) (Per): smolař; (DA).

piñotate, m. (1) (Ven): konzerva nakrájené papáji, *panely* a strouhané pomerančové kůry; (DA).

piñuela, f. (1) (Mex): viz: *ixcanal*; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv): druh bromélie; ► rostlina (*Bromelia pinguin*), roste do výšky až 2 m, vytváří centrální listové růžice s bílým, narůžovělým květem a jedlým vejčitým plodem žluté barvy; používá se pro vytvoření živého plotu; ■ Syn.: *chigiüichigüe*, *maya*, *muta*, *oa*, *piña cabezona*, *piña de cerco*, *piña de garrobo*, *piña de monte*, *piña de ratón*, *piñal*, *piñico*, *piñuela de cerco*, *piñuela de montaña*, *piñuela motata*; (3) (Kol): rostlina, viz: *chahuar*; (4) ~ **de cerco** (Guat): rostlina, viz: *piñuela*; (5) ~ **de montaña** (Guat, Hond): rostlina, viz: *piñuela*; (6) ~ **motata** (Hond): rostlina, viz: *piñuela*; (DA).

piñuelo, m. (1) (Ekv): rostlina, viz: *piñuela*; (DA).

4. COMENTARIO

La última parte del trabajo se dedica al comentario de la traducción y los problemas, dudas o casos particulares surgidos durante todo el proceso de traducción. Consta de tres partes: la primera parte se centra en la estructura de entradas, es decir, el objetivo es describir todo lo que contiene una entrada y explicar el uso de los símbolos, abreviaturas y, en general, toda la forma empleada. La segunda parte se ocupa de las fuentes y diccionarios utilizados durante la traducción. En la parte final del comentario se muestran los problemas, dificultades, dudas y casos curiosos de la traducción. Esta parte se, en su mayoría, enfoca a la traducción de los lemas de fauna, flora, comida u otros latinoamericanismos problemáticos de traducir. Además se describe la solución de la traducción.

4.1. ESTRUCTURA DE ENTRADA

Cada de una de las entradas tiene su estructura propia que corresponde y sigue un modelo formal del diccionario. Las entradas están en negrita en estilo grasiento e informan al lector sobre distinta información. Lo que cada uno de los lemas debe contener es: información sobre la categoría gramatical, el uso geográfico y el significado semántico. En algunos casos aparecen los orígenes de la palabra, es decir, si se trata de una palabra tomada del inglés o de alguna lengua indígena. Si hay que aclarar la traducción, se usa el símbolo “►” para explicar precisamente lo que se piensa. Luego, en varios casos existen sinónimos o variantes, que también hay que incluir en la estructura usándo el símbolo “■” y las abreviaturas *Syn.* – sinónimo o *Var.* – variante en cursiva.

Primero, hay que determinar a que clase de palabras pertenece la palabra clave de la entrada. Esta información se denominará haciendo uso de abreviaturas como *subst.* – sustantivo, *adj.* – adjetivo, *adv.* – adverbio etc. Si hay posibilidad de que una palabra pertenece a diferentes categorías gramaticales, se usa el guión para indicar la alternancia entre categorías. Las posibilidades son varias, por ejemplo: *adj/subst.* – adjetivo y sustantivo, *adv/adj.* – adverbio y adjetivo, en el caso de verbos existen variaciones como *tr/intr.* – transitivo e intransitivo, *tr/zvrat.* – transitivo y reflexivo etc. Posteriormente, en la estructura se diferencia el uso de cada categoría. Los ejemplos de abajo ilustran palabras que expresan diferentes categorías a la vez.

pelazón, **adj/subst.** (1) f. (Kost, Ven): mizérie, bída, nouze; (2) (Kub, Portor): těžká finanční situace; (3) **m.** (Hond, Salv): šílenství, pomatení smyslů; (4) (Hond, Kost): oblast nebo hora bez vegetace; (5) **adj.** (Hond): hračka, snadná věc, brnkačka; (6) ~ **de alambres**, **m/f.** (Hond, Salv): šílenec, zfetovaná osoba; (DA).

En cuanto a los verbos, hay que buscar si se trata de un verbo transitivo, intransitivo o reflexivo, en este caso se usan abreviaturas *tr.* – transitivo, *intr.* – intransitivo y *zvrat.* – reflexivo. Como ya se ha mencionado antes, algunos verbos permiten la combinación de todos estos tipos; por eso se indicará esta combinación usando el guión: *tr/intr.*- transitivo e intransitivo, *tr/zvrat.* – transitivo y reflexivo, *tr/intr/zvrat.* – transitivo, intransitivo y reflexivo. El ejemplo abajo muestra este tipo de marca.

pensar, **tr/intr.** (1) **tr.** (Dom, Kol, Ekv): pamatovat si na někoho; (2) **intr.** (Chil): být možné; ► existovat šance, že se podaří zrealizovat to, o čem se mluví; (3) **hasta para orinar se piensa** (Hond): u všeho se musí myslet; ► vyj. nutnost přemýšlet nad tím, co se dělá; (DA).

petaquear(se), **tr/intr/zvrat.** (1) **zvrat.**, lid. (stř a jzKol): zničit se, opotřebovat se, zkazit se; (2) **tr/zvrat.** (Dom): dát si sklenku; ► alkoholického nápoje; (3) **tr.** (Salv): zbit, zmlátit někoho, dát nakládačku; (4) **intr/zvrat.**, lid. (Pan): natáhnout bačkory; (DA).

Segundo, hay que tener en cuenta que algunas expresiones tienen su origen en las lenguas indígenas como nahuatl, guaraní, mapuche y otras en las lenguas europeas, como inglés. Si la entrada proviene de cualquier de estos idiomas, se usa el marcador en forma de flecha ← y una abreviatura apropiada para indicar el origen, por ejemplo *nah.* – nahuatl, *guar.* – guaraní, *map.* – mapuche o *ingl.* – inglés.

cake, m. (← angl.) (1) **comerse un** ~ (Kub): seknout se, zmýlit se, cítit se zklamaně; (DA).

ingle, f. (← angl. „to speak English“) (1) **picar la** ~ (Dom): mluvit anglicky; (DA).

Si se describe solamente el origen, no se añade nada más. Sin embargo, en algunas de las palabras procedentes de la lengua indígena, se expresa la palabra original, que se escribe en cursiva. Hay casos donde aparece la traducción al checo de palabra indígena, la cual se marca entre comillas.

pehuén, m. (← map. *pewen*) (1) (Chil, Arg): blahočet chilský; ► strom; ■ Syn.: *pino de Neuquén*; (2) (Chil, Arg): plod blahočetu chilského; ► v průměru 15 cm velký, peckovice ve formě šišky; (3) (Chil, Arg): semínko blahočetu chilského; ► podobá se mandli, má tmavě hnědou barvu, po uvaření je jedlé; (DA).

pepeite, m. (← nah. *pepechli* „matrace“) (1) (Hond): matrace; (DA).

picó, m. (← angl. *pickup truck*, „pick-up“) (1) (Guat, Kub, stf a zápKol): auto, viz: *pick-up*; (2) (Dom, Ven): gramofon; viz též: *picot*; (DA).

Después de haber marcado la clase de la palabra (y el origen de la palabra), hay que dar a saber si la entrada puede tener algún matiz significativo, eso quiere decir, el ámbito semántico en cual se usa la palabra. Esto se consigue por medio de las abreviaturas *lid.* – popular, *vulg.* – vulgar, *hanl.* – despectivo o *venk.* – rural, las cuales se añaden detrás de la frase o, si todo el lema pertenece a un ámbito específico, se pone la abreviatura después de la marca de la clase de la palabra.

libro, m. (1) **peinarse de ~ abierto**, **lid.** (Mex): učesat si pěšinku; ► uprostřed hlavy; ■ Syn.: *nalga*, *peinarse de nalga*; (DA).

¡perro!, citosl., **vulg.** (1) (Ven): ty vole!; to mě poser!; ► vyj. údiv nebo překvapení s negativním stanoviskem; (DA).

piñaje, m., **hanl.** (1) (Salv): bukva, buzna, teplouš; (DA).

manteca, f. (1) **comer con ~**, **venk.** (Hond): žít si dobře; ► po finanční stránce; (DA).

Luego se coloca el número del sentido, que se indica pro medio del número en negrita entre paréntesis, según el orden de los significados. Existen palabras simples, con un solo significado. Pero, en la mayoría de los casos, las palabras expresan varios significados.

pegasola, adj/subst., **lid.** (1) (Par): lepítko, lepící páska, nálepka; (DA).

pedorra, f., **lid.** (1) (Guat, Nik): motorka; (2) (Hond): kulomet; (DA).

Si alguna palabra aparece en una frase, el número del significado se expresa mediante superíndice.

candela, f. (1) **comer ~¹**, **lid.** (Kub, Portor): být odvážný a rozhodný; (2) **comer ~²** (Kub): být radikální a neústupný, mít svou hlavu; (3) **comer ~³** (Kub): být přívržencem Kubánské revoluce; (DA).

agosto, m. (1) **pasar ~¹**, **lid.** (Pan, Chil, Arg, Urug): překonat; ► těžkou situaci nebo vážnou nemoc; (2) **pasar ~²** (svArg): vytěžít, získat osobní výhodu ze situace; (DA).

En el penúltimo lugar se colocan las abreviaturas de los países según el uso de la expresión. Por ejemplo, la expresión usada en Colombia, Puerto Rico y Venezuela se marca entre paréntesis usando las abreviaturas de los países *Kol* – Colombia, *Portor* – Puerto Rico, *Ven* – Venezuela. Sin embargo, no sólo existen países, sino también zonas en las cuales se usa la expresión. En tal caso, se usa la abreviatura *sev* - norte, *již* - sur, *sz* – noroeste, *jv* - sureste etc.

ojota, f. (1) **parar la ~**, lid. (szArg): natáhnout bačkory; (DA).

pepecacao, m. (← nah.) (1) (jvMex): viz: *patastillo*; (DA).

pepepán, m. (1) (sevEkv): viz: *árbol del pan*; (DA).

Como lo último viene el significado. Como ya se ha mencionado antes, cuando una palabra tiene diferentes significados se marcan con el número entre paréntesis.

Con los verbos se sigue la misma estructura, sin embargo hay algunas diferencias. Primero, como ya se ha mencionado, se expresa el verbo – si es transitivo, intransitivo o reflexivo. Sigue el uso semántico, el número del sentido y los países. Si se repite el verbo en forma infinitiva se usa el símbolo “~” para evitar el uso repetitivo del verbo. Se incorporan frases usadas con el verbo como núcleo en la frase, luego se expresan proverbios, interjecciones o algunos dichos. Esto lo cubre la parte inicial que se centra en el verbo sí mismo. Después se muestra una lista de frases que incluyen el verbo, pero, el núcleo de la frase se centra en otro elemento. En la mayoría de los casos, se eligen sustantivos, sin embargo, en algunos casos se emplean adjetivos asimismo. Creando lemas con los sustantivos como el núcleo, se aplica el modelo escrito antes con única diferencia. No se mencionan otros significados, sino solamente los significados en combinación con el verbo.

boca, f. (1) **comer a dos ~s**, lid. (Portor): přecpat se; (DA).

arroz, m. (1) **picárselas de ~ con pollo** (Nik): vytahovat se, vychloubat se, dělat ze sebe důležitého; (DA).

4.2. LAS FUENTES USADAS

El objetivo de este subcapítulo es explicar y enseñar las fuentes primarias, secundarias u otras las cuales se usaban durante la elaboración del trabajo.

La mayoría de la tesina se basa en la traducción de palabras escogidas del *Diccionario de americanismos*¹, el cual fue el fuente principal, o sea, primario. De este diccionario se eligieron las palabras que se traducían. No obstante, se trata de un diccionario monolingüe, por eso había que usar otras fuentes en forma de diccionarios español-checo para entender bien lo que se traducía. En la mayoría de casos servía muy bien el diccionario español-checo *Velký španělsko-český slovník I/A-H*² y *Velký španělsko-český slovník II/I-Z*³ de Josef Dubský en los cuales se podían consultar algunas dudas sobre el significado específico de las palabras.

Aparte del diccionario español-checo de Josef Dubský, se usaba muy a menudo *El diccionario de la Real Academia Española*⁴ en que se puede encontrar el significado más detallado de las palabras, su uso e información del género de las entradas. Una gran ventaja de este diccionario es que está bien accesible.

No obstante el diccionario más usado era el diccionario online español-checo y checo-español *Seznam*⁵. Esta fuente hubo sido muy útil sobre todo por facilidad del acceso. Hablando de otras fuentes online no se debe olvidar del *Diccionario de la lengua española Wordreference*⁶ el cual había sido útil en cuanto a los sinónimos cuando el sentido de la palabra no fue claro y se necesitaba alguna explicación más detallada o frases usadas.

En lo que concierne a la traducción de los lemas de fauna y flora, la traducción de los nombres latinos la consultaba con *El diccionario latín*⁷. Cuando aparecía algún término de animal o planta en latín, primero, el intento fue traducir el nombre español. Con todo, la traducción de algunas se logra, pero, en muchos casos se escribe primero el nombre común, luego va el nombre latino entre paréntesis y en letra cursiva y al fin aparece la descripción por medio de descripción enciclopédica. Aparte del diccionario latín, las páginas web que servían

---

¹ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

² DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník I/A-H*, Praha:Academia, 1999.

³ DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník II/I-Z*, Praha:Academia, 1999.

⁴ Diccionario de la lengua española. 22ª ed. Edición electrónica versión 1.0. Real Academia Española, 2003. Espasa Calpe, S.A., 2003.

⁵ El diccionario español-checo y checo-español de Seznam, <<http://slovník.seznam.cz/es-cz>>

⁶ El diccionario de la lengua española Wordreference, <<http://www.wordreference.com/es/>>

⁷ El diccionario latín, <<http://latinsky-slovník.latinsky.cz>>

muy a menudo de consulta han sido *Wikipedia, la enciclopedia libre*⁸ y la biblioteca biológica *BioLib*⁹.

Al fin, no se debe olvidar otro utensilio online que es muy práctico. Se trata del *buscador Google*¹⁰, el cual servía en los casos cuando se necesitaba algún imagen concreto, porque algunas veces es difícil imaginar algo que el traductor nunca había visto.

4.3. DIFICULTADES, DUDAS Y PROBLEMAS DE TRADUCCIÓN

Esta parte se dedica a las dudas y dificultades que surgieron durante el proceso de la escritura del diccionario. En general no había tantas dudas con los lemas, aunque pocas veces sabía precisamente la traducción en el momento del que leía la palabra. Sin embargo la mayoría de las palabras traducidas eran más o menos fáciles de traducir. Con todo, había casos en cuantos la traducción parecía casi imposible y difícil de cumplir.

El último caso será el objetivo del siguiente subcapítulo. En general, los términos problemáticos se podrían clasificar en estas clases:

- vocabulario de fauna y flora
- juegos
- comida hispanoamericana
- peleas de gallos
- exclamaciones, interjecciones y proverbios
- instrumentos musicales

---

⁸ Wikipedia, la enciclopedia libre, <<http://www.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>>

⁹ Biblioteca biológica, <<http://www.biolog.cz>>

¹⁰ Buscador Google, <<http://www.google.cz/>>

4.3.1. FAUNA Y FLORA

En el trabajo no hay tantos términos de fauna y flora, sin embargo algunos sí que aparecen. Generalmente, lo primero en la traducción de la fauna fue encontrar equivalente similar en checo mediante diccionario español-checo o por medio de páginas web dedicadas a esta área. El mejor ejemplo de la problemática de los términos de fauna es la palabra *perro*. Bajo esta entrada aparecen varios tipos de perros, algunos de ellos viven y se crean en la República Checa, otros aparecen sólo en el ambiente latinoamericano.

El mayor problema con aquella traducción fue, que en la lengua checa ni siquiera existían traducciones del latín al checo. Aunque se usaba el diccionario del latín al checo algunas de las palabras no se podían encontrar en este diccionario. Si no fue posible encontrar el equivalente apropiado, se escribió el nombre común acompañado por el nombre latino entre parentesis del lema botánico o zoológico. Además se añade una explicación enciclopédica usando el símbolo “►” para describir y acercar a lo menos la imagen de la palabra. Algunas veces aparece la palabra “druh” para marcar que se trata de un tipo de planta o árbol que no existe en nuestro clima.

peñecillo, m. (1) (Pan): strom (*Apeiba membranacea*); ► roste do výšky až 30 m, má vstřicné listy, žluté květy a plody ve zploštělých kapslích pokrytých trny; po dozrání mají tyto kapsle černou barvu; ■ Syn.: *cortezo*, *frutabicho*; (DA).

piñuela, f. (1) (Mex): viz: *ixcanal*; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv): druh bromélie; ► rostlina (*Bromelia pinguin*); roste do výšky až 2 m, vytváří centrální listové růžice s bílým, narůžovělým květem a jedlým vejčitým plodem žluté barvy; používá se pro vytvoření živého plotu; ■ Syn.: *chigüichigüe*, *maya*, *muta*, *oa*, *piña cabezona*, *piña de cerco*, *piña de garrobo*, *piña de monte*, *piña de ratón*, *piñal*, *piñico*, *piñuela de cerco*, *piñuela de montaña*, *piñuela motata*; (3) (Kol): rostlina, viz: *chahuar*; (4) ~ **de cerco** (Guat): rostlina, viz: *piñuela*; (5) ~ **de montaña** (Guat, Hond): rostlina, viz: *piñuela*; (6) ~ **motata** (Hond): rostlina, viz: *piñuela*; (DA).

Una vez se usa traducción nueva sin ningún fuente, o mejor dicho, traducción literaria. Se trata de la palabra *pino*, concretamente el sentido de pino número dos. En este caso encontré otro tipo del pino que se llamaba pino chino y se tradujo al checo como „jalovec čínský“. Por eso, decidí traducir ese tipo de pino al checo como „jalovec čilský“. La razón que me llevaba a esta decisión fue el hecho que el pino chino tiene el nombre latín *Juniperus chinensis* y el pino que se traduce en esta tesina, tiene el equivalente *Juniperus chilensis*. Chilensis en latín significa chileno. Por eso decidí usar la traducción literaria.

pino, m. (1) (Bol, Par): přesličník; ► strom (*Causarina* spp.); (2) (Bol): jalovec čilský; ► keř, strom (*Juniperus chilensis*); (DA).

En cuanto a la terminología de fauna, hay que mencionar que no se trataba de traducción tan difícil, porque casi todos lemas se podían encontrar en un diccionario zoológico y ya había existido una traducción al checo.

4.3.2. JUEGOS

Aunque no aparecen tanto los términos relacionados a los juegos latinoamericanos, había algunos y la traducción de esas ha sido bastante problemática. La mayor dificultad fue el hecho, que los juegos traducidos no existen en la República Checa. Nisiquiera existe algún juego parecido. Cuando apareció un término relacionado a los juegos, el primer paso fue buscarlo por internet, en concreto, buscar el equivalente en inglés, vídeos e imágenes para poder imaginarlo mejor. Después se intentó traducir correctamente lo que pasaba, aunque pierde el significado, porque si no hay contexto y si no se conocen las reglas, el lector no puede entenderlo plenamente. En la entrada también se menciona de cual juego se trata por medio del nombre de juego en letra cursiva.

pinino, m. (1) pl. (Mex, Hond, Salv, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Ven, Per, Arg, Urug): první krůčky, prvopočátky, základy; (2) (Mex, Hond, Salv, Pan, Kub, Dom, Per, Arg, Urug): první krůčky dítěte; (3) lid. (szArg): snaha o udržení se; ► na pozici nebo místě; (4) (jižBol, szArg.): rovnovážná pozice jedné z hracích kostek, která spadne na hranu; ► při hře *juego de tabas*; viz též: *pinini*; (DA).

4.3.3. COMIDA Y BEBIDA

Otro problema que puede surgir son los lemas relacionados con la comida y bebida latinoamericana. En Europa no existen algunos alimentos que en los países latinoamericanos aparecen diariamente. Este hecho lleva a la dificultad porque en nuestro ambiente no se come ni bebe lo mismo que allí. Cuando se ve una entrada de comida y bebida, como primero se busca alguna descripción más detallada, imagen o la receta de la comida. Después se intenta describirlo detalladamente usando la explicación enciclopédica. En este caso nisiquiera se intenta traducirlo al checo mediante una palabra checa, porque es imposible.

piñonate, m. (1) (Nik, szKost): sladký pokrm; ► z osmažené papáji nebo kokosu v medu a cukru; (2) (Dom): sladký pokrm; ► ze strouhaného kokosu a batáty; (DA).

piña, f. (28) ~ **hawaiiana** (Ekv): dezert; ► vydlabaný ananas plněný zmrzlinou a sušenkami; (DA).

El único caso, cuando se intenta traducir la comida al checo es el lema *piñón* donde la traducción se basa en la semejanza de la comida latinoamericana a la comida italiana que aparece en el ambiente checo.

piñón, m. (5) (Portor): banánové lasagne, pokrm; ► jídlo z osmažených plátků zralého banánu, ušlehaných vajec, mletého masa a fazolových lusků; ■ Syn.: *piñón de amarillo*; (DA).

4.3.4. PELEAS DE GALLO

En lo que se refiere a peleas de gallo, había algunas palabras del ambiente de esta área. Este deporte no tiene tradición ni siquiera representación en la República Checa, por eso, traducir apropiadamente lo que se describía era bastante difícil. Como con todos los términos problemáticos, primero se intenta traducir aproximadamente de que se trata y luego se añade la explicación enciclopédica con más detalles.

pata, f. (1) **perder la ~** (Portor): ztratit sílu; ► v kohoutích zápasech: pokud jeden kohout v průběhu zápasu ztratí na síle; (DA).

picar(se), tr/intr/zvrat. (24) (Portor): přiblížit k sobě dva kohouty před zápasem tak, aby se rozběsnili; ► v kohoutích zápasech; (DA).

cabeza, f. (1) **picar a la ~ de ala**, lid. (Portor): zapíchnout ostruhu pod křídlo svého protivníka; ► kohout, v kohoutích zápasech; (DA).

4.3.5. INTERJECCIONES, REFRANES O DICHOS

Aparte de todo lo mencionado anteriormente, el área más problemática, en mi opinión, era la traducción de interjecciones, refranes o dichos. Siempre, la estrategia fue ver la interjección o refrán en algún contexto. Hay que prestar la atención a la situación en la que se pueda usar la frase. La traducción literaria de tal interjección o refrán no entra en consideración porque cada conjunto de palabra cuando traducido literariamente pierde su significado. Por eso, se intenta acercarse e imitar el carácter de la expresión. Sin embargo, para que todo esté claro, se usa de nuevo la explicación enciclopédica para mejor entendimiento.

fumar(se) (12) **¿de cuál fumaste?**, lid. (Mex, Guat, Chil, Bol): proboha cos pil?; ty sis něco šňupnul?; tys něco pil?; ► používá se pokud někdo říká či dělá něco ztřeštěného; (DA).

fregar(se) (22) ¡~se es ley!, lid. (Bol): to se stává; to se stane i těm lepším z nás; ► vyj. útěchu pokud si někdo ublíží vlastní vinou; (DA).

picar(se) (40) de atrás pica el indio, lid. (Chil): nic není tak horké, jak se uvaří; nic není ztraceno; ► přestože člověk nebo skupina lidí něco pokazili, existuje ještě šance dostat se zpět a nakonec vyhrát; (DA)

4.3.6. HERRAMIENTAS E INSTRUMENTOS MUSICALES

La última dificultad que puede tener un traductor con cualquiera traducción de elementos de otro país, son herramientas e instrumentos musicales. Aunque aparece muy poco en el trabajo, hay algunos términos de esta problemática. La traducción de herramientas era bastante difícil. La estrategia de traducir aquella palabra fue buscarla mediante un diccionario monolingüe para aclarar el significado. No obstante, aunque se sabe para que sirve aquella herramienta no es fácil transferirla al otro idioma. En este caso, el segundo paso fue buscar la palabra mediante el *buscador Google*¹¹, en concreto por medio de imágenes. Pero, ocurrió que aunque uno sabía como parecía la herramienta y para que servía, no se sabía el equivalente checo. En tal caso ayuda la gente con la traducción, especialmente gente experta en aquella área. También consulté la traducción con profesor Černý para tenerlo correctamente.

perro, adj/subst. (6) (Ekv): kleště; ► nářadí, které se používá při ohýbání výstuže u armovaného betonu; (DA).

Las siguientes entradas problemáticas fueron los instrumentos musicales. Aparecen sólo tres entradas en la tesina. De nuevo, hay que tener en cuenta que la América Latina tiene su ambiente muy diferente a lo europeo, por eso la cultura, la música y todo es diferente. La estrategia para traducir los instrumentos musicales sigue los pasos que ya se han mencionado antes: primero, hay que buscar el imagen o descripción más detallada del instrumento. Luego se escribe el nombre común y se añade la descripción enciclopédica. También, se puede comparar a algún instrumento que existe en la República Checa para que el lector sepa de que se trata.

peine, adj/subst. (8) (Hond): hudební nástroj; ► vytvořen z hřebenu z želvoviny, gummy nebo plastu, který se obalí se kouskem celofánu; (DA).

pepa, f. (12) (Mex): hudební nástroj; ► podobá se velké flétně; (DA).

pinkillo, m. (1) (szArg): hudební nástroj *pinkillo*; ► malá dřevěná flétna; (DA).

---

¹¹ Buscador Google, <http://www.google.cz/>

Aparte de todo lo mencionado, había palabras cuales no se pueden clasificar en ninguna categoría. Estas palabras fueron también difíciles de traducir por tener por ejemplo varios significados de los cuales no se podía definir de que se trataba. Aquel caso representa uno de los significados del lema *picar(se)*. En el *Diccionario de americanismos*¹² se describe la palabra así: *Aventajar a alguien en una competición*, de esta descripción no está claro si se trate del sentido hacer más ventajoso a alguien o si significa superar. Ni siquiera en *El diccionario de Real Academia Española*¹³ está claro de cual de estos significados se trata. En este caso la única opción fue incluir ambos significados.

picar(se) (16) (Dom, Ven): předčít, předběhnout, zvýhodnit; ► ve hře; (DA).

Otra dificultad surgió cuando se había que traducir la frase *perder la tabla*. De nuevo, el *Diccionario de americanismos* describe la frase así: *Perder alguien la libertad bajo palabra*. Se trata de una expresión argot de la cárcel. La verdad es que no se encontró ningún equivalente checo, por eso se empleó la traducción literaria, sin explicárselo mejor.

tabla, f. (1) perder la ~¹ (Kub, Portor): ztratit kontrolu, ztratit způsoby, rozvahu, rupnout nervy; **(2) perder la ~²**, argot (Portor): ztratit svobodu na čestné slovo; (DA).

---

¹² ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

¹³ Diccionario de la lengua española. 22ª ed. Edición electrónica versión 1.0. Real Academia Española, 2003. Espasa Calpe, S.A., 2003.

5. CONCLUSIÓN

El objetivo de esta tesina es elaborar un diccionario español-checo enfocándose en los verbos seleccionados y otros lemas. El producto final de este trabajo formará parte del proyecto del profesor Jiří Černý y será incluido en el Diccionario español-checo de americanismos.

La tesina está dividida en tres partes. La primera parte, o sea, la mayor parte es el diccionario como tal. Se trata de una parte práctica. La segunda parte se centra en el comentario de la traducción, es decir, en ese capítulo, se comenta el proceso, fuentes usadas y los problemas o dificultades surgidos durante la elaboración del trabajo.

Durante todo el proceso de la traducción el objetivo es encontrar equivalentes checos a los americanismos, sin embargo, hay que tener en cuenta que la diferencia entre el estilo de la vida europea, sus costumbres, lenguaje, ambiente, fauna o flora difiere considerablemente de lo de América Latina. Por eso, en algunos casos, no fue posible traducir apropiadamente un lema, por la escasez del vocabulario checo. Precisamente en estos casos se tuvo que describir la palabra sin dar un equivalente apropiado, sino dándose sólo una explicación para que el lector pueda imaginar lo que la palabra significa.

La única desventaja durante la elaboración de la parte práctica fue, que uno no podía consultar ningún tipo de diccionario checo.

En conclusión quiero destacar, que la creación del diccionario, que todavía no existe en la República Checa, es un trabajo muy útil no sólo para todos los que estudian la lengua española, sino para todos los que se ocupan con la vida hispanoamericana o solamente están leyendo un libro de un autor hispanoamericano y no saben el significado de alguna palabra. En otras palabras, quiero decir, que admiro mucho el trabajo del profesor Jiří Černý, su precisión y paciencia en cuanto a todo el proyecto.

Para terminar querría mencionar que toda la parte práctica, más bien, todo el trabajo con los diccionarios, la traducción y búsqueda de los equivalentes apropiados ha sido una experiencia indudablemente inestimable. Personalmente, lo que aprecio más es la oportunidad de crear algo concreto y práctico, poder echar una mirada en la creación del diccionario y después de todo una ampliación del vocabulario. Estoy muy agradecida por haber tenido la

oportunidad de participar en este proyecto y sólo queda escribir que ha sido un placer trabajar en la creación de este diccionario.

6. RESUMEN

La tesina presenta la traducción del español al checo de los verbos seleccionados y otros lemas del diccionario monolingüe *Diccionario de Americanismos*. Se centra en los siguientes lemas: comer(se), fregar(se), fumar(se), parar(se), pasar(se), parchar(se) – parcho, parecer, pedir – pedorra, pegamosco – pegasola, pegue – peinetón, pelapalo – pelazón, pensar, pepa – peperechero, perder(se), perrilla – perrón, petaca – petaquear(se), picapleitero – picar(se), pico – picolé, pinino – pinocho, pintamonos – pintero, pinzan – piñoneo. El trabajo formará una parte del diccionario bilingüe español-checo de americanismos.

SHRNUTÍ

Tato závěrečná bakalářská práce se zabývá překladem vybraných sloves a dalších hesel ze španělštiny do češtiny z výkladového slovníku *Diccionario de Americanismos*. Soustředí se na následující hesla: comer(se), fregar(se), fumar(se), parar(se), pasar(se), parchar(se) – parcho, parecer, pedir – pedorra, pegamosco – pegasola, pegue – peinetón, pelapalo – pelazón, pensar, pepa – peperechero, perder(se), perrilla – perrón, petaca – petaquear(se), picapleitero – picar(se), pico – picolé, pinino – pinocho, pintamonos – pintero, pinzan – piñoneo. Práce bude součástí španělsko-českého slovníku amerikanismů.

7. BIBLIOGRAFÍA

RECURSOS PRIMARIOS:

ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

RECURSOS SECUNDARIOS:

DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník, I/A-H*, Praha: Academia, 1999.

DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*, Praha: Academia, 1999.

ČERMÁK, František: *Slovník české frazeologie a idiomatiky: Přirovnání*, Praha: LEDA 2009.

ČERMÁK, František: *Slovník české frazeologie a idiomatiky: Výrazy slovesné*, Praha: LEDA 2009.

RECURSOS DE INTERNET:

El diccionario de la Real Academia Española, <<http://www.rae.es/rae.html>>

El diccionario de Seznam, <<http://slovník.seznam.cz/es-cz>>

El diccionario de la lengua española Wordreference, <<http://www.wordreference.com/es/>>

Buscador Google, <<http://www.google.cz/>>

Wikipedia, la enciclopedia libre, <<http://www.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>>

El diccionario latín on-line, <<http://www.latinsky-slovník.latinsky.cz/latinsko-cesky>>

Biblioteca biológica, <<http://www.biolib.cz>>

8. ANOTACIÓN

Autor: Romana Ježová

Název katedry a fakulty: Katedra romanistiky FF UP

Název práce: Španělsko-český slovník amerikanismů: vybraná slovesa a další hesla (DA)

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 55

Počet znaků: 149 266

Počet příloh: 1 CD

Počet titulů použité literatury: 5

Klíčová slova: španělsko-český slovník, amerikanismy, slovesa, překlad, Latinská Amerika

Charakteristika: Cílem této bakalářské práce je překlad vybraných sloves a jiných hesel ze španělského jazyka do jazyka českého z výkladového slovníku *Diccionario de americanismos*. Překlad bude zařazen do španělsko-českého slovníku amerikanismů. Práce obsahuje i komentář překladu s popisem postupů a problémů při překladu.

ANNOTATION

Author: Romana Ježová

Name of the faculty and department: The Department of Romanic Studies, Philosophical Faculty of Palacký University in Olomouc

Title: The Spanish-Czech dictionary of Americanisms: selected verbs and other keywords (DA)

Thesis supervisor: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Number of pages: 55

Number of characters: 149 266

Number of CD-ROM attachments: 1 CD

Number of literature sources: 5

Number of web sources: 7

Key words: spanish-czech dictionary, Americanisms, verbs, translation, Latin America

Abstract: The aim of the thesis is to translate selected verbs and other keywords from Spanish to Czech using monolingual dictionary *Diccionario de americanismos*. The final translation will be a part of spanish-czech dictionary of Americanisms. The work includes commentary on translation and problems with translation during the process.